

10. Telefon: 18-60. Előfizetési árak:
Havonta 110, negyedévre 320,
évre 600, egészévre 1200
Külföldre: Havonta 2, negy-
edévre 12, egészévre 20 dollár
Külföldi díjazás szerint.
"UJ KELET" a transzilvániai és
magyarországi egyetlen politikai n.
lap. Cikkeinek utányomását a
Központi Hírlap megjelölésével engedjék

ROMÁNIA
1 LEUPOSTA

UJ KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Bármentetlen leveleket nem fogadunk el.
— Kéziratok megőrzését és visszakiadását nem vállaljuk. Főszerkesztő: dr. Márton Ernő. Felelős szerkesztő: Jászai Ferenc. Benczei szerkesztő: 1741 szegi Ernő, Strada Cobălcescu 3.
Vasárnap, 1937. augusztus 8.
5697. EV. ELUL 1. XX. ÉVF. 178. SZAM

WEIZMANN:

„IGENT MONDOK, HA A ZSIDÓ ALLAM BEFOGADJA A REMÉNYTVESZTETT IFJUSÁGOT”

Megrendült lelkiállapotban mondta el Weizmann élete leghatalmasabb beszédét, amely éles vádirat volt a palesztinai kormány ellen és amelyben leszögezte, hogy az angol javaslat elfogadhatatlan, de igent mond olyan felosztási javaslatnak, amely hozzájárul a zsidó-kérdés megoldásához

Nem szabad játékot üzni olyan néppel, mint a zsidó” — mondta Weizmann Chaim

— Az Uj Kelet kongresszusi szerkesztőségétől —

A kongresszus első munkatése. A zürichi városi színház klasszikus épülete csarnokában — a megnyitó után leköltözött át a kongresszus a Tonhalléba — gyülekeznek a delegátusok és vendégek. Rengeteg ember, végeláthatatlan meggözölök az összes bejáratokon. A színház díszes csarnoka, a dus aranymentumok és biborszínű bársonyok pompája, ezzel a zsufolt nézőtérrel, roskadozó karzatokkal és páholyokkal valami nagy ünnepi nyitány benyomását kelti. Mintha nem is tegnap este lett volna az ünnepélyes megnyitó. Mintha az, ami tegnap történt a Tonhalléban, nem is tartószervesen ehhez a kongresszushoz...
A Tonhalléban — nem kedd este, hanem szerdán délelőtt nyit meg a huszadik kongresszus. Ez volt az igazi nyitány. A nagy nyitány, amely mint valami dübörgő, megráztató szimfónia nyitotta meg ennek a kongresszusnak sorszerűen drámai színjátékát.
A tegnapi megnyitó sehogy sem illett ehhez a sorsdöntően nagy kongresszushoz. Hagyományos és szükségszerű formalitás volt. De vannak pillanatok a népek életében, amikor az eleven husba verő aktualitás annyira lenyűgözi az embereket, hogy a tradíciók leghűbb őrzői is szerketlenek maradni a monoton hagyományos aktusokkal szemben, amelyek nem hatnak a jelen valóság erejével.
Weizmann megnyitó beszéde is magán viselte az ilyen hagyományos formalitás — ez alkalommal terhes — jellegét. Weizmann közvetlen barátai környezetéből mondotta valaki ma délután egy kávéházi asztaltársaságban, hogy Weizmann olyan szónok, mint amilyen *Stresemann* volt. Ha olyan beszédet adnak a kezébe, amely magyarság tükreinek műve és azt fel kell olvasnia, elvész benne az önkészülés. De ha szabadon beszél és önmagát szólaltatja meg, a szónoki művészetnek legmagasabb teljesítményét produkálja.
Weizmann ma délelőtti politikai expozéja felejthetetlenül megrázó élménye volt mindenkinek, aki fölitanuja volt. Barátnak és ellenfélnek, közömbös idegennek és kíváncsi érdeklődőnek egyaránt. Önmagát multia felül. Az egyik pillanatban prófétai magaslatookban szárnyalt és jelszójai látomás erejével hatott, a másikban a realpolitik ragyogó dialektikája csillogott, de mindvégig erőteljes lendület, imponáló, olykor megdöbbentően éles és szökímondo bátorság sugárzott ki a szavaiból.
Voltak pillanatok, amikor a hidegen jőzőn Weizmann könnyeket csalt ki az emberek szeméből. Eleven lélekbe markolt és senki sem vonhatta ki magát annak a

megremegtető érzésnek a hatása alól, hogy ennek az embernek a szavaiból a zsidó történelem élő hangja csendül most ki a maga drámai erejével.
Talán ennek az ösztönös előérzete hajtotta az embereket szerda délelőtt a kongresszus első „munkaiülésére”, amely más-kor nem szokott rendkívüli eseményeket, különösen nagyobb élményeket igényl. De nem is volt ez „munkaiülés”, ahogy azt Weizmann nevezte igen szerényen. Sokkal több volt annál. Mint már mondtuk: a nagy nyitány volt.

A nagy várakozás

Háromnegyed 11-kor már nem lehetett helyet kapni a teremben. Nemcsak vendégek, de delegátusok is kiszorultak. A folyosókon a künnrekedtek haragja viharzik. A zsufolt teremben lázas várakozás. Mindenki türelmetlen, mert vár valamit, ami még eddig nem volt és senki sem tudja, hogy milyen lesz. Talán Weizmann sejt...
De Weizmann még nincs itt. Mindenki helyén ül — csak ő hiányzik. Vannak fontoskodók és tudóskodók, akik pontosan

tudják, hogy fontos telefonbeszélgetése van az angol gyarmatiügyi miniszterrel, aki Genfben tartózkodik most. Mások azt suttogják „bizalmasan”, hogy nem a gyarmatiügyi miniszterrel, hanem a mandátumbizottság egyik tagjával tárgyal. Am az is lehet, hogy senkivel sem tárgyal, hanem a nyakkendőjét köti éppen, szállodai szobájában.
Mindenesetre ezek a találgatások jellemzőek a hangulatra. A nézőtérben éppúgy, mint az emelvényen, ahol a vezérkar ül. *Zalman Schneur*, a nagy héber poéta *Av. Goldberggel*, az amerikaiak nagy zsurnalisztájával vitatkozik hevesen az emelvény egyik sarkában. *Stephen Wise* Kurt *Blumenfelddel* mélyül el komoly beszélgetésbe és sűrűn rázza a fejét tagadólag. Valaki megjegyzi, hogy dr. *Wise* fejével rázza már a „nem”-et, de mi lesz akkor, ha fel-emeli majd szavainak kemény ostorát. *Meyer Ebner* az *Ostjüdische Zeitungot* olvassa, — most kapta Cernautiból — de nincs sok türelme hozzá, hamar leteszi és nyagatni kezdi a mellette ülő *Rev. Goldblumot*, az angol „Neinsager”, aki azonban nagyon szükséztavunak látszik.

A lord és a munkás vezér

Lord *Melchett* is itt van már. *Ben Gurion* mellett ül, akivel meleg diskurzust folytat. A fiatal lord, a nagy pénzmágnás és a palesztinai munkásvezér úgy látszik nagyon megértik egymást és nem egyszer teszik kezüket ölelő barátsággal egymás vállaira. A lord egyébként is a figyelem és érdeklődés középpontjában áll.
Nem vendég, hanem az angliai cionisták listáján megválasztott delegátus. Eredetileg Lengyelországban akarta jelölteni magát az üldözött zsidó tömegekkel való szolidaritása jeléül, de mint ismeretes, a lengyel kormány megtiltotta, hogy külföldi állampolgárokat jelöljenek listáikon a lengyel cionisták. Így lord *Melchett* sem lehet a lengyel zsidók kiküldöttje ezen a

kongresszuson — amelynek legfiatalabb delegátusa, Benjaminja, ahogy *Weizmann* mondotta üdvöző beszédében — mint ahogy *Ben Gurion* lengyelországi jelöléséről is le kellett mondania a munkáspártnak. Most együtt ülnek a kongresszus tribünjén: a lord és a munkásvezér. Nem a véletlen játéka ez. A fiatal lordot nem csak *Ben Gurion*hoz, de a palesztinai munkásmozgalomhoz is meleg barátság fűzi. „A vörös herceg”-nek nevezik Palesztinában és ahogy *Weizmann* dédelgeti ezen a kongresszuson, sejtetni engedi, hogy a fiatal lordra fontos szerep vár még a cionista mozgalomban, sőt, talán már ezen a kongresszuson is.

A két nagy ellenpólus:

Ussiskin robusztus alakja tűnik fel a pódiumon. A kemény, szigorú arc nyugtalanul nézdel köröskörül, utasításokat osztogat, kezével ide-oda mutogat — ezek már nem a *Keren Kajemeth* és a cionista A. C., hanem a kongresszus elnökének a mozdulatai, gesztusai. A nagy „Neinsager” most nem politikál, nem emeli öklét a magasba, a kongresszus legfőbb kommandóirozásainak súlyos gondjai és feladatai nehezédnek vállaira.
Megjött Weizmann! Mosolygó, derűs

arcocall lép a terembe, amelyben felzug a taps. *Ussiskinnel* fog először kezét és néhány percig barátságos beszélgetésbe mélyed a „Neinsager” oroszlánjával. Ugy látszik még sincs harag a két nagy ellenpólus között, de ki tudja, mit hoz majd a kongresszus vége, amikor győzőkről és legyőzöttekről fog beszélni a krónika.
A várakozás láza pattanásig feszült. A türelmetlenség percéről-percre nő. Csak *Weizmann* nyugodt, pedig neki van a legtöbb oka a nyugtalanságra, rá vár a leg-

nehezebb feladat a kongresszusnak ezen az ülésén.
Megszólal a kalapács és *Weizmann* megnyitja az ülést. A hangulat felenged. A kedélyek megnyugodnak. *Ussiskinnel* közfelkiáltással választják a kongresszus elnökévé. Az agg cionista harcos, vizsgálóbíró szemével méregeti a kongresszust az előnöki székből. Intelem és figyelmeztetés ez a kemény nézés. Valóságos székfoglaló-beszéd, programadás. Aztán néhány héber szó következik a kongresszus súlyos feladatairól, a „tragikus” helyzetről, az „egységéről” és a „reményről”.
Samy Gronemann, a kongresszusi bíróság elnökének sok humorral átszótt tematikai előadása — az igazolt és nem igazolt mandátumokról — megnyugtatólag és felderítőleg hat a kedélyekre. Minden képpen jó idegcsillapító és lélektani-
lag kiváló edzés *Weizmann* politikai számadására.
Amikor *Weizmann* szólásra emelkedett, még senki sem tudta, hogy érinteni fogja-e a nagy kérdést: a felosztást. A kulisszák mögött állítólag volt valami megállapodás arra nézve, hogy az első nyilvános ülésen se *Weizmann* (a *Jasager*), se *Ussiskin* (a „Neinsager”) nem beszélnek a felosztási tervről. *Weizmann* azonban „megszegte” a megállapodást és többet mondott, mint amire ígéretet tett. Csak az angol politikával való „leszámolást” — így mondotta: leszámolás — helyezte ki-látásba, a beszéd azonban a valóban kemény és *Weizmann*tól különösen meglepő leszámoláson túl profeciává, jövőlátomásá szörnnyalt.
Márpedig ezért sokan megharagudtak. Elsősorban a „Neinsager”. A déli órákban már mindenki tudta, hogy délután *Ussiskin* is beszél — a felosztásról. Felelni fog *Weizmann*nak — ugyancsak nyilvános ülésen.
Az ilyen beszédek, mint amilyen a *Weizmanné* volt s aminőt csak ritka történelmi pillanatokban hallhat az egyszerű halandó, érthető és szükségszerű módon nem csak könnyeket fakaszt, nemcsak megszívü emberek lángoló lelkesedését váltja ki, hanem szenvedélyes haragokat és bosszúságokat is okoz. Minden nagy hatásnak amely politikai és történelmi erejű, ez a természetes velejárója.
A weizmanni szimfónia felkavarta a lelkeket. A vihar szimfóniája volt, mely csapkodó hullámokat ver minden irányba és elementáris erőket vet harcba.
A „munkaiülés” végén minden eddigi szokástól eltérően egész spontán, újból felzúgott a Hatikvah. Nem ünnepélyes himnusz-éneklés volt, hanem harci riadó.

Déli félkettőkor, amikor az első „munkaülés” befejeződött, kipirult arcok, égő szemek végtelen tömege tödült ki a zürichi szép színházából, mintha az uccákat is el akarná önteni a színház falai között lejátszódott vihar fergetege...

A hullámzó tömegben egy Rolls Royce kocsis tör utat magának. Sűrű embergyűrű fogja körül és kíváncsi szemek simo-

gatják a tüneményes jelenséget.

Nemsokára megérkeznek a megcsodált autó előkelő utasai is: Weizmann és lord Melchett.

A Rolls Royce kocsis elszárgult a bálnészködő szemek elől és a nagy dráma első felvonása véget ért.

DANZIG HILLEL

473 érvényes mandátumot igazoltak le

Zürich, augusztus 4.

A kongresszus szerda délelőtti ülését Weizmann elnök nyitotta meg, majd Farbstein (Mizrachi) javaslatára egyhangúlag a következőket választják meg a kongresszus el-

nökségébe:

Elnök: Usischkin.

Alelnökök: Rav Meir Berlin (Mizrachi), dr Nahum Goldmann, dr Stephen Wise (klal-A), dr J. Machover (állampárt), Ing. S. Kap-

Weizmann hatalmas politikai expozéja

Ezután lépett a szónoki emelvényre dr Weizmann Chaim, hogy megtartsa rendkívüli érdeklődéssel várt politikai expozéját.

— Nem könnyű dolog — mondotta — szisztematikus és átfogó képet adni a politikai helyzetről. Az események olyan kaleidoszkóp-szerűen váltakoztak, hogy csak hónapok múltán leszünk abban a helyzetben, hogy teljes áttekintést nyerjünk az eseményekről és megfelelő objektivitással mérlegeljünk azokat. Meg fogom természetesen kísérteni, hogy pártatlan ismertetést nyújtsak a helyzetről, de nem akarom önöket illúziókban ringatni. Valamennyien husból-vérből való emberek vagyunk és egy ilyen jelentésbe is bele kell adnunk egyéniségünk egy részét. Ha ez nem így volna, nyugodtan lepergethetnénk az én előadásom helyett egy gramofonlemez.

A Simpson jelentés és a Macdonald levelé

— Nem lesz indokolatlan, ha rövid visszapiantást vetek az elmúlt néhány esztendőre. Emlékeztetnem kell önöket az 1929-es évre, amikor súlyos támadás érte nemzeti otthonunkat. Ennek a támadásnak következménye egy bizottság kiküldése volt és nekünk hosszú ideig kellett rágódnunk Hope Simpson jelentésén és az 1930. évi Fehérkönyvön. A Shaw-bizottság dohta először a világba a földnélküli arabok legendáját. Ezt követte egy tudományos vizsgálat, amelynek eredményét Hope Simpson nagyon ravaszul megfogalmazott jelentésben közölte a kormánnyal. Eszerint nincs már föld Palesztinában a további telepítésre és minden új telepésnek szükségszerűen egy régi telepet kell kiszorítania helyéről. A kormány ebből a jelentésből azt a következtetést vont le, hogy korlátozni kell a bevándorlást és a földvásárlást. Akkor tették azt a javaslatot is, hogy a mandátum alapelveinek megfelelően valósítsák meg a törvényhozó tanács tervét. Az 1930-as Fehérkönyv tehát két negatív és egy pozitív elvet tartalmazott. Maga a Fehérkönyv egy formájában, mint hangjában, mélyen sértő dokumentum volt és rendkívül sokat ártott ügyünknek. A Cionista Szervezet akkori elnöke nem látott más kiutat ebből a dilemmából, mint a lemondást. Szolidaritás voltak vele a Jewish Agency olyan egyéniségei, mint Felix Warburg és a boldogemlékezteti lord Melchett. Az angol közvélemény azonban mélyen elégedetlen volt ezzel a helyzettel. Bizonyára emlékeznek még azokra a tiltakozó levelekre, amelyeket olyan kiváló egyéniségek, mint Baldwin, Chamberlain, Amery, John Simon és lord Hailsham intéztek a kormánnyhoz a palesztinai helyzet miatt. Ennek az eredménye volt az ismert Macdonald-levelé, amelyet az arabok a Fehérkönyv ellentétéppen Fekete levélnek neveztek el és amely sok vonatkozásban jóvá tette a Fehérkönyv bűnét.

Az én sorsom: csak a válságos időkben kerülök a dolgok élére

— Az a periódus, amely a Macdonald-levelét követte, ismét visszaadta a zsidó népek Palesztina felépítésébe vetett hitét és ez a periódus a legboldogabb és legvirágzóbb szakasza volt rövid építomunkánkban. A bevándorlás növekedett, új energiák és erők szabadultak fel az országban, új kolóniák keletkeztek és mint varázsszóra táruáltak fel az újabb és újabb gazdasági lehetőségek. Az 1936-os zavargásokat megelőző évben a bevándorlók száma megközelítette már a hetvenezeret. Csak mellékesen jegyeztem meg, hogy a prosperitásnak ezekben az éveiben nem én voltam a Szervezet elnöke. Ugy látszik, ez már az én sorsom: csak a válságos időkben kerülök az ügyek élére.

— Két évvel ezelőtt ismét abban a megtiszteltetésben és kicsiny örömben részesítettek, hogy a Szervezet elnökének választottak meg. Nehéz szívvel vállaltuk el hivatalunkat és csak egy vigasztaló momentum volt, az, hogy erről a kongresszusról lelkileg megszilárdult, egységes szervezetként mentünk el. Nem

vagyok nagy barátja a koalícióknak, de az a koalíció, amelyet az utolsó kongresszuson teremtettünk, a legnehezebb időkben is megállta a helyét és azokban a veszélyes pillanatokban, amelyeket az utóbbi két év alatt át kellett élnünk, kimondhatatlan szerepe volt, hogy az egész ekzekutív, az Akciók Bizottság elnökével együtt egy emberként állott mellettem. Tulzán nélkül mondhatom, hogy ebben a két évben egyetlen nyugodt percünk sem volt. Nem azért mondom ezt, hogy a nagyszerű eredményeket hangsúlyozzam ki, de meg kell állapítanom, hogy olyan idők voltak ezek, amelyekhez hasonló nemcsak a cionizmus története, de talán az egész zsidó történelem sem ismer.

Hogyan bukott meg a törvényhozó tanács terve

— Ennek az időszaknak első fejezete az ugynevezett Legislative Council körül lezajlott küzdelem volt. Komoly idők voltak. A Földközi tenger mély hullámokat vetett és Afrika felől bomlasztó szelek szálltak Palesz-

„A világ legszegényebb népe vagyunk”

— Attól az időtől kezdve egy láthatatlan de áthatolhatatlan függöny ereszkedett le közeink és a palesztinai közigazgatás közé. A munkánk már azelőtt sem volt mézeshetek idejének tekinthető, azelőtt is gyakran voltak nézeteltérések a jisiv és a közigazgatás között, a parlamenti vita után azonban leereszkedett ez a nehéz függöny. Ki kell hangsúlyoznom ezt a momentumot, mert arab és angol ellenfeleink beszédekben, de még a királyi bizottság jelentésében is van egy állandóan visszatérő mellékzöngé, amelyet mi zsidók, sajnos már régóta ismerünk: „Íme, itt egy nép, amely erőt a világ összes országaiból meríti, ha szűk sűgűk van egy jó koponyára Amerikában, telefonálnak Stephen Wisenek, ha szűkségük van egy szakértőre Argentínában, van ott is bizalmi emberük, óriási tartalékkal rendelkeznek pénzben és emberanyagban.”

A sorsdöntő alternatíva

— Ilyen hangok bujkálnak a királyi bizottság jelentésének sorai között is. A Jewish Agency óriási hatalomnak tartják, amely kimeríthetetlen, anyagi erőforrások fölött is rendelkezik. Bár csak így volna (Haleváj). A valóságban azonban a szédítő és sorsdöntő alternatíva elő vagyunk állítva: vagy elpusztulunk és eltűnünk a föld színéről, vagy felépítjük nemzeti otthonunkat. De minden nép, akkor a legerősebb, amikor ez elé az alternatíva elé kerül, amikor feltornyosul előtte a lét, vagy nemlét problémája. Ez és csakis ez minden sikerünknek a titka, amely sikereket egyébként mi sokkal szerényebben ítélünk meg, mint a barátaink.

Az arabok fegyverkeztsége és pénzügyi ereje

— És ennél a pontnál, mely nagyon fáj nekem, még csak egyet szeretnék mondani. Az arabok bebizonyították, hogy nem is olyan gyengék és elesettek, nagy fegyelmet és kitartást tanúsítottak és van pénzügyi is, több, mint az önk elnökének politikájuk finanszírozására. A Cionista Szervezet politikai büdzséje nevésségesen kicsiny és szegényes. Nem azért mondom ezt, hogy büdzsé-emelést kérjek. Mi demokratikus szervezet vagyunk, amely minden fillérről elszámol. A zavargások alatt az arabok hatalmas pénzüszkegek fölött rendelkeztek és nekünk nem áll módunkban a forrásokat és a forrásoknak a tisztaságát ellenőrizni, ahonnan ezek a pénzek ömlöttek. De annyi bizonyos, hogy bőséggel volt pénz a szemtanúi lehetünk annak a különös jelenségnek, hogy ez az „elmaradott, gyöngye, szájalomra méltó” nép hat hónapon át sakkban tudta tartani a brit világbíróadalom szervezett haderejét. Próbálták volna ezt csak meg a zsidók, minden

lansky (munkáspárt), Ing. A. Reiss (munkáspárt), dr E. Smorak (klal-B), Jozsef Sprin-zak (munkáspárt).

Weizmann ezután átadja az elnöki széklet Ussischkinnek, aki a megválasztott vezetőség nevében köszönetet mond a bizalomért és röviden rámutat azokra a tragikus körülményekre, amelyek között ennek a kongresszusnak kell elvégeznie munkáját.

Dr. Samy Groneman, a kongresszusi bíróság jelentését terjeszti elő, amely szeint 42 választási körzetből 26-ban meggyezés jött létre a pártok között a mandátum elosztása tekintetében és így csak tizenhat országban volt választási küzdelem. Ebben a 16 országban 400.673 szavazatot adtak le. 11 országból érkezett be petíció. A kongresszusi bíróság összesen 473 érvényes mandátumot igazolt le.

tina felé. Ezt használták ki szomszédaink arra, hogy újra felgöyöltsék a törvényhozó tanács tervét. Nem volt ez más mint orvul irányított törzsúrás nemzeti otthonunk ellen.

— Súlyos küzdelem vette kezdetét és mi legjobb erőinket vetettük a harcba. Megmozgattuk az angol parlament mindkét házát s az talán még jobban sikerült, mint ahogy szerettem volna. Amikor néhány barátom a parlamentből azt a kérdést intézte hozzám, hogy rendezzenek-e széleskörű vitát erről a kérdésről az alsóházban, én a vita ellen foglaltam állást. A vita azonban akaratom ellenére is lezajlott és ebből a vitából a Zsidó Nemzeti Otthon győzedelmesen került ki. A törvényhozó tanács terve megbukott. Volt azonban ennek a vitának egy igen hátrányos oldala is. A palesztinai kormány és közigazgatás emberei összegyűjték a fejüket és ilyeneket sugdostak: „Igen a zsidóknak óriási befolyásuk van Angliára, nagy parlamenti vitát inszenáltak és ezzel nagyon megnehezítették a palesztinai adminisztráció munkáját.”

— Bár így volna (Weizmann a népies „haleváj” kifejezést használta.) Nem lehet bebizonyítani a világnak, hogy mi szegény nép vagyunk, talán a legszegényebb a világ népei között; nem lehet bebizonyítani nekik, hogy éppen a gazdagjaink azok akik kevés kivétellel közbömbösen állanak mozgalmunk törekvéseivel szemben. A királyi bizottság egyik tagja mondta nekem: „A zsidók mindent el tudnak érni. Ezért nem kell aggódnunk amiatt, hogy milyen feltételek mellett kezdik meg államukat építeni, majd csak kivágják magukat.” Egész másféleképp beszéltek az arabokhoz. Sokan vannak, akik szentimentalizmusból vagy más okokból így kiáltanak fel: „Hogyan állhatják meg a helyüket ezek a szegény, primitív arabok a zsidók megsemmisítő fölényével és óriási hatalmával szemben. Meg kell védenünk ezeket a szerencsétleneket a zsidóktól!”

„chochmologijákkal” és fegyverkeztséggükkel sem lettek volna képesek rá.

— Ez volt az a helyzet, amelyben az ekzekutívnek dolgoznia kellett. Két ténytől komplikálta még a helyzetet. Az abessziniai háború, amely bárhol is végződött volna, meg kellett volna nehezítse a munkánkat. Ha az olaszok veszítik el a háborút, úgy Európa tekintélye veszedelmesen megrendült volna a Közelkeleten. Ha az olaszok nyerik meg a háborút, mint ahogy történt, úgy Anglia tekintélye rendül meg. Mindkét esetben mi vagyunk az áldozat. Ha a korszó a kőre esik, jaj a korszónak, ha a kő esik a korszóra, megint csak jaj a korszónak. Ebben a helyzetben voltunk mi. Így sűrűsödött körülöttünk az atmoszféra, amelynek természeténél fogva zavarokhoz, megrázkódtatásokhoz nyugtalansághoz kellett vezetnie.

Angliában az események nem történeket, hanem csinálják azokat

— Nem akarom a zavargások történetét változni. Mélyen bele vannak ásva azok minden cionista emlékeztetőbe. Lélekzetvisszafojtva várta a zsidó világ a palesztinai harcokról kiadott napijelentéseket. A jisiv azonban tovább folytatta normális, mindennapi életét s bár a legszörnyűbb nyomás alatt állottunk, mégsem járultunk egy percig sem hozzá a bevándorlás korlátozásához. Palesztina kapui nyitva maradtak a zavargások egész ideje alatt. A legkülönbözőbb kényszereszközöket próbálták alkalmazni. Hogy honnan jöttek az utasítások. Jeruzsálemből, Londonból, vagy mindkét helyről, nem tudjuk. Angliában azonban gyakori eset, hogy az eseményeket nem csinálják, hanem történnek és így történt az, hogy egy iraki külügyminiszter közvetítőnek csapott fel az angolok és arabok között a zsidók hátán és a

zsidók rovására. Ez a közvetítő aztán egy szép napon eltűnt és pár nap múlva már nem is volt külügyminiszter. Belső forradalom söpörte el. Csodálatos, hogy egy nagy kormány összes hatalmi eszközeivel, Intelligence Service-ével, amelyről éppolyan rémregények keringenek, mint a zsidók hatalmáról, — nem tudta, hogy a nagy közvetítő Nuri pasa közvetlen forradalom előtt áll saját hazájában.

A három arab királyok

— Ezután jöttek az arab királyok, hárman valának ők is és mintha legtermészetesebb dolog volna, úgy avatkoztak bele Palesztina belső ügyeibe. Itt felmerül egy kérdés, amelyre a ma napig nem tudtam feleletet kapni: miért cselekedett a palesztinai adminisztráció úgy, ahogy cselekedett. Nem lehet azzal magyarázni, ahogy egyesek próbálják, vezetetlen az antiszemitizmussal. Ez az adminisztráció se nem antiszemita, se nem filozemita. Angol szempontból talán még fontosabb, mint zsidó szempontból, hogy ezek a zavargások 6 hónapig tarthattak. Mi, zsidók hozzá vagyunk szokva csapásokhoz és támadásokhoz. De hogyan tűrhette Anglia, hogyan tűrhették Anglia palesztinai prokonzuljai, hogy egy maroknyi ember az angol imperium egész hatalmát vitassa tegye? Ez a jelenség még ma is érthetetlen előttem és az angol világ önmagának és nekünk is magyarázattal tartozik. Csakie egy módon tudom ezt megmagyarázni, azzal, hogy Angliában az eseményeket nem csinálják, hanem azok maguktól történnek. És így történt, hogy hat hónapon át Jenin, Nablusz és Kaukadij főgenerális a szervezett angol hadi-erőket sakkban tartották.

A hadsereg nem csinált semmit

— Az események bizonyos stádiumában elhatározták magukat Londonban, hogy hadsereget küldjenek Palesztinába. Az angol hadsereg nem nagy és ennek a hadseregnek jelentős részét küldték Palesztinába. Egyszerű emberi értelemmel úgy gondolom, hogy ezt a hadsereget bizonyos céllal küldték. De a hadsereg jött, látott és —nem csinált semmit. Nem engedték meg neki, hogy valamit csináljon. Az angol adminisztráció ezzel kockára tette Anglia presztízsét, ama Angliát, amely nekem és önknek is drága. A kirándulás számolóját pedig, egy egész divízió utiköltségét oda és vissza, nekünk prezentálják. Palesztina hat millió fontos költségvetési fölöslege, amelyre oly büszkék voltunk és amelyről reméltük, hogy egy morzsa nekünk is jut belőle, szemlátomást zsugorodik semmivé.

A királyi bizottság munkája

— A gyöngeségnek és bizonytalanságnak ebben az atmoszférájában érkezett a királyi bizottság Palesztinába. A királyi bizottság komoly emberekből állott, minden egyes tagját áthatotta az őszinte akarat, hogy a dolgok mélyére hatoljanak és megőrizték abszolút pártatlanságukat. De olyan atmoszférában, amelyet az előbb vázoltam, fel kellett mérniük bennük annak a gondolatnak, hogy e nyugtalanság mögött mélyreható mozgalom rejtőzik. Palesztina, Transzjordánia, Szíria, Irák, India, az egész világ izgalomban van Palesztina miatt — ilyenfajta gondolatoknak kellett átcaláznia a bizottsági tagok agyvelején. Nem isme:em a palesztinai adminisztráció képviselőinek vallomásait, de emberileg érthető, hogy saját tehetetlenségük igazolásául azt kellett mondaniuk, hogy itt olyan erőkké állunk szemben, amelyek sokkal nagyobbak és átfogóbbak, mint az, ami a felületen látszik. Nagy hiba az ellenfelet lebecsülni, de éppen olyan bűn az ellenfél túlbecsülése is. Az angol adminisztráció tudása legjavát adta bele abba, hogy az ellenfelet túlbecsülje. Ezért volt az én vallomásomnak, amelyet a bizottság előtt tettem, a főmótvuma, hogy soha sem lett volna szabad Palesztinában megtörténie annak, ami megtörtént. Soha, soha, soha! Nem tudom elkerülni, hogy az angol birodalom bármely pontján megengedték volna, hogy idáig fajuljanak a dolgok. Es amidőn nem egyszer, hanem tízszer és százszor ismétlem el ezt teljes energiámmal és mindazokkal a keséltséggel, ami a szívemet megtöltötte, akkor a következő választ kaptam: „Lehet, hogy így van, de mit tegyünk, ez ma a reális helyzet”. Es miként lehet kijutni ebből a helyzetből? — ez a kérdés csendül ki a jelentés minden sorából.

„Nem mi fogalmazzuk a mandátumot”

— Olyan testület jelentése ez, amely előtt a legnagyobb tisztelettel hajlok meg. Ma azt mondják, hogy a mandátum nehezes dokumentum. De hát az Istenért, nem mi fogalmazzuk ezt, nem a Jewish Agency, hanem angol államfé fiak szövegezték a mandátumszerződést! Nem a mandátum a hibás, amelyet ma bűnbaknak állítanak oda, de hibás azoknak a gyöngesége, bizonytalansága és

étovázása, akiknek suik, hogy a mandát és nyugalommal hárlyi bizottság állaggyárt az elején prállamot, valószínűment volna. Milyen megvalósítami! Akkzott volna a megért is hajlandók voltak Feisal király is az — nemcsak a mufta, tudta, mit akarunk mást. 1919 és 1920

Nyitla

— Az angol engyább megy. Miután és a bizottság elő jelentés állapotja m daságilag nem ért fog ártani, sőt m szög, annál nagy lakójának, — miut előhozakodnak a p az hangoztatják, tákét nem szabad e befogadóképessége chológiai momentum már valaki, hogy e lőnek pszichológuslyen pszichológiár amilyen a mufti? hatá, amely vég nemzeti otthon ele tok és a többiek, könyvből ismernek, hon rombadöntés

Tendellezésünkre a becsüléletesen, az egé szegülni az ilyen (hosszantartó taps.) nek, amelyet ünne gol birodalom szá tek nekünk és éppe ártit bennünket, me egyik legulsyabb hitiszegés. Ezt én n életfeladatot látott sítsum a zsidó népe és az angol a zsidó dom ezt önknek engem ezét és oly ezért a szerepémért. Az ilyen javaslatok sem tehetjük. A. lélektani elvei, csak bizonyos elvek sze vagy csukva állana

— Nem szabad zsidó, játékot tűz nappel könnyelműen künk nyitlan: „Vé zeti otthon be van fogjuk, hányadán a népből, mely véreb az angol nép tehet az erkölcs elveit a hatalmas impé bűnt elkövetnie eg ben. Mondják meg érdemeltük.

Dr Weizmann be megrendült lelkial tudta folytatni bes nökséget, hogy őt el. A hallgatóság, a csak könnyezve b utolsó szavait, szű részesítete a szerv net után Weizmann

A mandát

— Ama számos értünk, tartozik az intézkedés is, am engedélyez a köve sietett egy a ke genfi gyűlés előtt, ban van, ilyen re tőzkekedést a mandá jük. Meg vagyun angol közvélemény mint mi.

Van mé

— Ezzel végez szével. Talán élese ként megszokták olyan ember fá hallgatott. De mé pélyes, felelősség hogy a nehéz cs kongresszus és a elfelejtteni, hogy

...tő aztán egy szép...
...mulva már nem is...
...forradalmi sörpöte...
...gy kormány összes...
...Service-ével...
...gyének keringenek...
...nem tudta, hogy...
...közvetlen forrada...
...an.

Királyok

...királyok, hárman...
...természetesebb do...
...bele Palesztina bel...
...kérdés, amelyre a...
...tetet kapni: miért...
...ai adminisztráció...
...nem lehet azzal ma...
...bbálják, nevezete...
...Ez az adminisztrá...
...nem filozemita...
...ég fontosabb, mint...
...ek a zavargások é...
...hók hozzá vagyunk...
...adásokhoz. De ho...
...tan tirthették Ang...
...hogy egy marok...
...m egész hatalmát...
...ég még ma is ért...
...világ önmagának...
...tartozik. Csakie...
...magyarázni, azzal...
...nyeket nem csinál...
...történnék. És így...
...Jenin, Nablusz és...
...vezett angol had...

Nál semmit

...os stádiumában el...
...nban, hogy hadse...
...A az angol hadse...
...dseregnek jelentős...
...Egyszerű emberi...
...hogy ezt a hadsere...
...De a hadsereg jött...
...mmít. Nem enged...
...csináljon. Az an...
...ckára tette Anglia...
...amely nekem és...
...ulás számláját pe...
...tiköltségét oda és...
...Palesztina hat...
...főlölege, amelyre...
...nyelről reméltük...
...jut belőle, szemlá...

Munkája

...bizonytalanságnak...
...érkezett a királyi...
...ki-lyai bizottság...
...minden egyes tag...
...arat, hogy a dol...
...megőrizték abszo...
...olyan atmoszférá...
...politai, fel kellett...
...gondolatnak, hogy...
...vireható mozgalom...
...szjórdánia, Sziria...
...izgalomban van...
...ita gondolatoknak...
...tsági tagok agy...
...palesztinai admi...
...llomásait, de em...
...tehetetlenségük...
...daniok, hogy itt...
...ben, amelyek sok...
...ak, mint az, ami...
...hiba az ellenfelet...
...in az ellenfél tul...
...nizstráció tudása...
...g az ellenfelet...
...n vallomásomnak...
...tettem, a főmoti...
...volna szabad Pa...
...nak, ami megtör...
...em tudom elkép...
...om bármely pont...
...idáig fájuljanak...
...n egyszer, hanem...
...tem el ezt teljes...
...al a keserűséggel...
...et, akkor a követ...
...et, hogy így van...
...reális helyzet". És...
...a helyzetből? —...
...jelentés minden...

Mandátumot

...se ez, amely előtt...
...ajlok meg. Ma azt...
...m nehézkes doku...
...t, nem mi fogal...
...n Agency, hanem...
...ték a mandátum...
...um a hibás, ame...
...ak oda, de hibás...
...bizonytalansága és...

...tővázása, akiknek az lett volna a hivatá...
...suk, hogy a mandátumot méltósággal, erővel...
...és nyugalommal hajtsák végre. Maga a ki...
...rályi bizottság állapítja meg, hogy ha min...
...gyárt az elején proklamálták volna a zsidó...
...államot, valószínűleg minden könnyebben...
...ment volna. Milyen lendülettel lehetett volna...
...megvalósítani! Akkor a világból sem hiány...
...zott volna a megértés. Sőt az arabok maguk...
...is hajlandók voltak elfogadni törekvéseinket...
...Feisal király is az arabok képviselője volt...
...nemcsak a mufti — és Feisal pontosan...
...tudta, mit akarunk, mégis megértettük egy...
...mást. 1919 és 1920-ban sok olyan arab volt,

Nyitlan és becsületesen ellene szegülünk az angol javaslatnak

...Az angol engedékenység most még to...
...vább megy. Miután az egész gazdasági érve...
...lás a bizottság előtt megbukott — hiszen a...
...jelentés állapítja meg, hogy a zsidóság gaz...
...daságilag nem ártott az araboknak, nem is...
...fog ártani, sőt minél jobban fejlődik az or...
...szág, annál nagyobb jólétet nyújt minden...
...lakójának, — miután mindezt megállapítják...
...előhozakodnak a politikai momentummal és...
...az hangoztatják, hogy a bevándorlás mér...
...tékét nem szabad ezental az ország gazdasági...
...befogadóképességével mérni, hanem a pszi...
...chológiai momentum mértékével. Hallotta-e...
...már valaki, hogy egy bevándorlási tisztvise...
...lőnek pszichológusnak is kell lennie? És mi...
...lyen pszichológusra gondolnak? Olyanra...
...amilyen a mufti? Hol van az a lélektani...
...határ, amely végleg megnyugtathatná a...
...nemzeti otthon eléréséig? Ezek a javaslá...
...tok és a többiek, amelyeket önként a Ké...
...könyvből ismernek, számunkra a nemzeti ot...
...thon rombadöntését jelentik és mi minden...
...tendelekezésünkre álló eszközzel, nyitlan és...
...becsületesen, az egész világ előtt ellene fogunk...
...szegülni az ilyen javaslatoknak. (Viharos...
...hosszantartó taps.) Ez megszégyesíti az ígér...
...tet, amelyet ünnepélyes órában, egy az an...
...gol birodalom számára kritikus órában tet...
...tek nekünk és éppen ma ezerszer súlyosabban...
...árint bennünket, mert saját történelmünknek...
...egyik legsúlyosabb órájában történik ez a...
...hítség. Ezt én mondom, aki husz éven át...
...életfeladatát látott abban, hogy megvilágo...
...sítsam a zsidó népet az angol nép szemében...
...és az angolt a zsidó nép szemében és én mon...
...dom ezt önmaguk akik annyit támadtak...
...engem ezé t és oly sokat vétektek ellenem...
...ezért a szerepemért. De most megtelt a pohár...
...Az ilyen javaslatokat még csak vita tárgyá...
...sá nem tehetjük. A bevándorlásnak nincsenek...
...lélektani elvei, csak kapuk vannak, amelyek...
...bizonyos elvek szerint többé-kevésbé nyitva...
...vagy csukva állanak.

...Nem szabad egy olyan néppel, mint a...
...zsidó, játékot űzni. Nem szabad egy ilyen...
...néppel könnyelműen bánni. Mondják meg nek...
...ünk nyitlan: „Véleményünk szerint a nem...
...zeti otthon be van fejezve” — akkor tudni...
...fogjuk, hányadán állunk. De játékot űzni egy...
...népből, mely véreben fetreng, ezt legkevésbé...
...az angol nép teheti meg, melynek impériuma...
...az erkölcs elveire van felépítve. Eppen ennek...
...a hatalmas impériumnak nem szabad ilyen...
...bünt elkövetnie egy öreg kultúrnéppel szem...
...ben. Mondják meg nekünk az igazat, meg...
...érdemeltük.

...Dr Weizmann beszédének e részénél olyan...
...megrendült lelkiállapotba jutott, hogy nem...
...tudta folytatni beszédét és arra kérte az el...
...nököket, hogy őtperces szünetet rendeljen...
...el. A hallgatóság, amelynek nagyrésze ugyan...
...csak könnyezve hallgatta végig Weizmann...
...utolsó szavait, szűnni nem akaró ovációban...
...részesítette a szervezet elnökét. A rövid szü...
...net után Weizmann így folytatta beszédét:

A mandátum megszegése

...Ama számos dolog közé, amelyeket nem...
...értünk, tartozik az angol kormány legutóbbi...
...intézkedése is, amely csak 8000 bevándorlót...
...engedélyez a következő nyolc hónapra. Miért...
...sietett úgy a kormány már most, még a...
...genfi gyűlés előtt, amikor minden forrónsá...
...ban van, ilyen rendeletet kiadni? Ezt az in...
...tézkedést a mandátum megszegésének tekint...
...juk. Meg vagyunk győződve róla, hogy az...
...angol közvélemény éppúgy visszautasítja azt...
...mint mi.

Van még egy másik Anglia is

...Ezzel végeztem előadásom kritikai ré...
...szével. Talán élesebb volt, mint ahogy egyb...
...ként megszokták tőlem, de belőlem egy...
...olyan ember fájdalma szól, aki husz évig...
...hallgatott. De még most is, ebben az ünne...
...pélyes, felelősségteljes pillanatban, remélem...
...hogy a nehéz csalódások ellenére is, ez a...
...kongresszus és a világ zsidósága nem fogja...
...elfelejteni, hogy a palesztinai közigazgatás

...akkikkel meg tudtuk értetni magunkat. De...
...amikor az arabok látták, hogy az angolok...
...ingadoznak és kételkednek, amikor látták...
...hogy a zsidó építőmunkát minden pillanatban...
...megbénítják, hogy az angol adminisztráció...
...mintegy megbabonázza, egyetlen szempontot...
...követ: az egyensúly fenntartását és felada...
...tát kimerítve látja abban, hogy a rend mini...
...mumát tartsa fenn az országban, amely mi...
...nimum aztán 1936-ban nullára süllyedt, ami...
...kor az arabok mindezt látták, elérkezettnek...
...éreztek az időt, hogy erőiket koncentrálják...
...és azt mondták maguknak, csak előre bāt...
...ran, az angolok majd engedni fognak.

...nem azonos Angliával. Ezt a hibát nem sza...
...bad elkövetnünk. Van még egy másik Anglia...
...is. És hála legyen az Istennek, hogy ez a...
...másik Anglia létezik. Ez az Anglia beszélt...
...az alsóházban és a felsőházban. Azt, hogy a...
...zsidó lord Melchett azt mondta, amit...
...mondott elvártuk tőle, Alfred Mond...
...fiától, sőt többet is várunk. (A terem...
...melegen ünnepli Melchett lordot.) Hogy az...
...új lord Samuel azt mondta, amit mondott...
...ugyancsak nem volt váratlan. De beszélték...
...ott férfiak, akik az angol nép vezérei. Az ősz...
...szes pártokból, az összes rétegekből, lordok...
...és közemberek, még az anglikán egyház feje...
...is felemelt hatalmas hangját. „Lömaan Cion...
...lo achse” — mondta Chamberbury herceg...
...éseke. Ne feledjük továbbá el, hogy az an...
...gol impérium az ő saját nagy gondjai és...
...nehézségei közepette az egyetlen hatalom...
...volt, amely komoly kísérletet tett a zsidó...
...kérdés megoldására. Ha vannak is átmeneti...
...nehézségek — és talán a dolgok természeté-

A drámai alternatíva: vagy zsidó kisebbség egész Palesztinában, vagy zsidó többség Palesztina egy részében

...És most érkeztem el a legnehezebb ré...
...széhez annak, amit mondani akarok: A ki...
...rályi bizottság jelentése egy forradalmi ja...
...vaslatot tartalmaz, amely az egész cionista...
...szervezetet és az egész zsidó népet mélyen...
...megrezta. A javaslat egy zsidó állam létesí...
...tésére vonatkozik Palesztina egy korlátozott...
...területén.

...Két próbák van, amelynek alapján egy...
...ilyen javaslatot megíthetünk. De már előre...
...ki kell hangsúlyoznom, hogy én itt nem arról...
...a javaslatról beszélek, amely a királyi bizott...
...ság Kékkönyvében van lefektetve. Ez a ja...
...vaslat elfogadhatatlan! (Tüntető taps.) En...
...a gondolat: ol, elvről, a perspektiváról beszélek...
...amelyet egy ilyen javaslat tartalmaz és én...
...azt hiszem, hogy az a szó, amelyet az angol...
...gyarmattügyi miniszter tegnap hozzámm inté...
...zett levelemben használt, a helyes kifejezés...
...Egy ilyen javaslatot történelmi távlatba kell...
...helyezni.

...A két próbák a következő: megadja-e...
...az állapot egy zsidó élet, egy zsidó civilizáció...
...tényleges felépítéséhez, képesek vagyunk-e...
...ezen elv realizálása alapján egy olyan zsidó...
...életet felépíteni, ahogy azt mi képzeljük el...
...életerős zsidó férfakkal és nőekkel, zsidó...
...mezőgazdasággal, iparral, nyelvvel, irodalom...
...mal, művészettel, egyszerűval mindazzal, ami...
...a cionizmus megszentelt tartalmát alkotja?...
...Ez az egyik kérdés. A másik próbák: hoz...
...zájárul-e ez a javaslat a zsidókérdés meg...
...oldásához, amely ma már óriási veszedelmet...
...jelent nemcsak számunkra, de a világ szá...
...mára is?

...Megállja a javaslat ezt a két próba...
...követ? A kongresszus kötelessége világos...
...választ adni erre a kérdésre. Várnak erre a...
...válaszra Varsóban, Bucuresztben, Newyork...
...ban és Argentínában és azoknak, akik ma...
...még elég sze encsések, hogy egy liberális...
...kormányzat védelme alatt élhettek, százszor...
...meg kell gondolniok, milyen választ adnak...
...Most nem arról van szó, hogy matematikai...
...lag kiszámítsuk, hányadrészt ajánlják fel

BOGARAK, Ősökök, poloskák, svábogarak, tegyes és mindenféle rovarok radikálisan kipszttíthatók

EXTRA-KATOL

Japán rovarpor által
Egros:
G. S. Gathazav
București-7
Str. Șelari-7

...ben rejlik, hogy ilyenek vannak — ezekről...
...a tényekről nem szabad megfeledkeznünk...
...— Legyen szabad nekem, ezekben a fele...
...lősségteljes percekben, egy szót az arab néph...
...hez intéznem. Tudjuk, hogy a mufti és Kau...
...kadjy nem jelentik az egész arab népet. A...
...világ ma már olyan, hogy elég ha valakinek...
...bizonyos számú bomba és revolver áll a ren...
...delkezésére, ahhoz, hogy politikai hatalommá...
...válják. A nemzetek életében azonban ezek...
...csak egynapig élő pillák, még ha évekig is...
...tart a hatalmuk. Létezik egy dicsőséges...
...multu arab nép: E nép felé nyújtottuk kí...
...bekerjebbunkat és nyújtjuk még ma is — de...
...egy feltétellel: éppúgy, ahogy mi kívánjuk...
...neki, hogy a mai nehéz időköt leküzdjék és...
...visszatérjenek a hatalmas és civilizált arab...
...nép hagyományaihoz, éppúgy ismerjük el ők...
...is, hogy nekünk jogunk van Erec Jiszrael...
...ben felépíteni otthonunkat, senkinek a ká...
...rara, az egész világ javára. Ha az arabok...
...ezt a jogunkat elismerik, meg fogjuk találni...
...az egymás felé vezető utat. Remélem, el fog...
...jönni az idő, amikor ismét felismerjük egy...
...mást. Az arab nép vissza fog emlékezni arra...
...hogy történelmének dicsőséges korszakában...
...Bagdadban és Cordovában együtt dolgoztunk...
...az európai kultúra kincseinek átmentésén az

...utókor számára. Mint mindig, most is ko...
...molyan és őszintén készek vagyunk tárgya...
...lásokra, de mi, a felelős férfiak és nem gya...
...nus közvetítők, akik nehéz időkben ügynö...
...köknek tolják fel magukat. Nincs szükse...
...günk lord Samuel tanácsára, hogy ismerjük...
...el az arab nacionalizmust. Mikor tagadtuk...
...azt? Samuel lord az araboknak kellett volna...
...hogy adja ezt a tanácsot.

Lord Samuelnek nem lett volna szabad így beszélnie

...És minthogy éppen a Samuel fejezetnél...
...vagyok, szabadjon egy szót erről is monda...
...nom. Én természetesen ismerem az ő érde...
...meit is és nem egyszer keltem a kongressz...
...usokon a védelmére. De fájdalmasan érin...
...tett, hogy egy olyan zsidó, mint Samuel, így...
...beszélt. Igaz, hogy ő nem mint zsidó beszélt...
...óvatos volt, azt mondotta, hogy mint angol...
...lord beszélt, — de ezt csak ő hitte... Am...
...ugyanakkor nem volt egy szava sem, hogy a...
...nagy zsidó tragédiát vázolja, holott ő lett...
...volna erre a leghivatottabb, mint a német...
...zsidók segélybizottságának elnöke. Miért...
...tette ezt lord Samuel, miért?

...nekünk Palesztinának. A feladat most az...
...hogy feleletet adjunk erre a két kritériumra...
...En azt hiszem, hogy igen, meg tudjuk adni...
...a feleletet, nemcsak hogy tudjuk, de meg is...
...kell adnunk. A következő választás előtt ál...
...lunk: vagy zsidó kisebbség egész Palesztina...
...ban, vagy többségi zsidó lehetőség Palesztina...
...egy részében.

Választóvonal a Valóság és a Reménység között

...E pillanatban azokhoz szeretnék szólni...
...akkikkel politikailag talán nem mindig értet...
...tem egyet, ők sem mindig velem. Nem mint...
...mizrahista beszélnek, hanem mint egy mély...
...lyen válaszósrületű ember. Eles választó...
...vonalat húzok a Valóság és a Reménység...
...között, amely valamennyiünkben él, amely lé...
...nyünknek egy része. Ez a messiási remény...
...legszebb tradíciója a mi népünknek, amelyet...
...megszentelt az évezredek martíriuma. Ezt a...
...hitet nem adhatja fel a nép anélkül, hogy...
...megsziljon népként lenni. El fog jönni az idő...
...amikor nem lesznek ellenségek és nem lesz...
...nek ágyuk és az emberek emberek lesznek...
...— akkor, akkor meg lesz nekünk Erec Jisz...
...rael. Megmondtam a királyi bizottságnak is...
...Isten a zsidóknak ígérte Erec Jiszraelt és ez...
...a mi legfontosabb dokumentumunk, de mi...
...elő emberek vagyunk, korlátozott horizont...
...tal, súlyosan megtehetve egy irtoztos fele...
...lősséggel a következő generációval szemben.

„Egy maradék élni fog...”

...Azt mondtam a királyi bizottságnak...
...hogy hatmillió zsidó van a világon, akik ki...
...vándorlásra várnak. „És mind a hatmilliót...
...Palesztinába akarja hozni?” — kérdezte a...
...bizottság egyik tagja. Azt válaszoltam...
...„Nem”. Én ismerem a fizika és kémia tör...
...vényeit és tudom, mit jelentenek a materiá...
...lis tényezők: En ezt a számot a mi nemzedé-

Ha a lehetőségek meglesznek: Igent fogok mondani

...Ezért mondom vallásos barátainnak...
...gondoljátok meg, ki előtt és mi előtt álltok...
...Ez nem egy pártnak a kérdése. Még soha...
...egész kétezer éves történetünk alatt nem...
...volt a felelősség oly nagy, mint ma. Nem...
...vagyunk elég bölcsék és nincs elegendő...
...erőnk, hogy viseljük a felelősséget, de a tör...

...ténélem a vállainkra rakta azt és a történe...
...lem nem engedi, hogy belepillantsunk a kár...
...tyáiba. Csak azt tehetjük, ami lehetséges...
...Ha ezek a lehetőségek — amikről beszélt...
...— meg vannak, akkor én, aki negyven vagy...
...ötven év óta mindent megtettem a mozga...
...lomért, amit egy ember tehet, akkor én, aki...
...mindenemet odaadtam az eszmének, Igent...
...fogok mondani és remélem, hogy ti is ezt...
...fogjátok tenni.

...A tárgyalások bizonyos stádiumában...
...kérni fogjuk önöket, hogy fogadjanak el egy...
...határozatot, amely felhatalmazza az ekzeku...
...tívét, hogy tárgyalásokat folytasson olyan...
...tervről, mely kiállja ezt a két próbakövet...
...Akkor az ekzekutív vissza fog jönni önökhöz...
...önök elé fogja terjeszteni az ügyet és önök...
...határozni fognak. Kívánom önöknek és mind...
...annyiunknak, hogy valamennyien rendelkez...
...zünk azzal a szellemi és lelki erővel, amely...
...megmutatja a kiutat, de mindenekelőtt, hogy...
...a szervezetet, az egyetlent, amink van, ép...
...ségben és egységben megtartsuk. (Hosszan...
...tartó taps, majd felcsendül a Hatikva.)

Davila Mozgó MA! 2 PREMIER MA!

I. PREMIER

Az éneklő árva

Bobby Breen,
a 6 éves csodahangú gyerek.
Kezdete: 3, 6 és 9 órákor.

II. PREMIER

Kanibálok karmai között

Főszerepben: DUNA STEFI.
Kezdete: 1/5, 1/8, 1/11 órákor.

Helyárak: 10, 15, 20 lej és bélyeg.

Fákat csavart ki fővestől és mezőket tarolt le a Beszterce közelében lezuhant moszkva—prágai utas-szállító repülőgép

Szörnyethalt a repülőgép hat utasa. A moszkvai olasz követség attaséja szmokingban kiugrott a zuhanó repülőgépből és holtrazulta magát

Ciuj, augusztus 7. (Az Uj Kelet tud.) Pénteken délután öt óra tájban kellett volna megérkeznie a szamosfalvi repülőtérra a Moszkva—Prága között közlekedő utasszállító repülőgépnek. Már fél hat is elmúlt, de a hárommotoros orosz gép még fel sem tűnt a láthatáron. A polgári repülőszervezet szamosfalvi hivatalának alkalmazottai, élükön Iosipescu parancsnokkal, tanácsalmul álltak, amikor egyszerre éles telefoncsengetés hallatszott és a következő pillanatban néhány rövid izgatott mondat:

— Beszterce közelében felrobbant és le-

zuhant a moszkvai gép, hat utasa, köztük négy személyzet és két utas szénáé égett.

A városban pillanatok alatt terjedt el a borzalmas repülőkatasztrófa híre, amelyhez hasonló az utolsó évtizedben még nem fordult elő Romániában. Az első pillanatokban olyan zűrzavart és megdöbbenést váltott ki a szerencsétlenség, hogy pontos részletes hírekre még csak számítani sem lehetett. Péntek délután és szombaton egész nap folyt a vizsgálat a szörnyű katasztrófa ügyében, amelyről az alábbi részletes tudósításunk számol be:

Bukdácsozó repülőgép a mező fölött

Besztercétől hét kilométernyire a naszód-megyei Harina község határában péntek délután két óra tájban a mezőn dolgozó földművesek földbegyökerezett lábbal meredtek az ég felé, ahol a páás levegőben, a sötét fellegekhez közel repülőgépet pillantottak meg, amely bizonytalanul bukducsozott a levegőben. Mielőtt még felocsudhattak volna, kétszer egymásután irtózatoss robbanás reszkettette meg a levegőt, közvetlen utána pedig a repülőgép, mint egy lefele fordított orsó, hátraborgató sebességgel száguldott a föld felé.

Esése közben nekütdött a közeli hegy oldalának és egy harmadik irtózatoss detonáció kíséretében földet ért.

A falusiak ásót, kapát félredobva rohantak a szerencsétlenség irányába, ahol a földbe-furúdva még mindig füstölgött a repülőgép, lüszkös utasfülkéjében öt felismerhetetlenségig szénáé égett emberi testtel.

A hatóságok a helyszínen

A borzalmas szerencsétlenségtől azonnal értesítették a besztercei hatóságokat. Rövidesen a helyszínrre érkezett a besztercei törvényszék vezetőügyésze és vizsgálóbírója, a csendőrpáncsnok, a rendőrfőnök, két hatósági orvos, a tüzoltók, valamint a besztercei meteorológiai állomás vezetője.

Hulla az erdőben

Mialatt a bizottság a lezuhant és összeégett gép körül foglalatzkodott, rohanva a helyszínrre érkezett két földműves, akik elmondották, hogy

a közeli erdőben egy elegánsan öltözött, borzalmasan összeroncolt férfi hullájára bukkanáltak.

A bizottság néhány tagja a közeli erdőbe sietett, ahol szmokingba öltözött, borzalmasan összeroncolt férfihullát találtak. A hulla zsebében talált iratokból kiderült, hogy a holttest Vicieli Maximo lovaggal, a moszkvai olasz követség kereskedelmi attaséjával azonos. Mint később kiderült, a kereskedelmi attasé ejtőernyő nélkül kiugrott a zuhanó gépből és az erdő fái közé esett, ahol halálra zúzta magát.

Pénteken este a besztercei bizottság befejezte a vizsgálatot. A szénáé égett holttesteket hevenyében összeácsolt ravatalokra tették, amelyek körül a szombatra virradó éjjel egy szakasz csendőr állt őrt.

Gyógyítható-e az impotencia?

Igen.

Bármi is legyen az impotenciának oka: féltékenység, a mirigyek rossz működése, vagy előrehaladott kor, egy célszerű kezelés tökéletesen helyrehozhat mindent. De egy ilyen kezelésnek két feltételt kell teljesítenie: ne ártszon az egészségre és vissza kell adnia a férfinek szexuális képességeit, anélkül, hogy fáradságot okozna.

A Reton-tabletták ebben a tekintetben utólag hatékonyak.

Reton egy teljesen új bázis és ismételt kísérletezések alapján lett készítve, amelyek végül eredményhez vezettek.

A Reton hatása felülmúlja az összes várakozásokat: naponta 3 tablettával való kúra visszacszerzi a férfi számára, aki szexuális depresszióban szenved, a fiatalság erejét.

Egy Reton-tubus 25 tablettát tartalmaz és kapható gyógyszerárakban és drogériákban, Ára 98 lej.

Vidékre 110 lejelőzetes beklüldése esetén szállítunk. Vezérképviselet: E. & L. Cioră, Bucuresti III. Str. Sperantei No. 37.

klküldöttje, valamint Kolozsvárról Iosipescu, a polgári repülőszervezet parancsnoka, akik nyomban megkezdtek a vizsgálatot a katasztrófa előzményeinek és részleteinek tisztázására. Még a szombati nap folyamán várták a csehszlovák-orosz vegyesbizottságot. A gép roncsait addig nem szállítják el a helyszínről, amíg a vegyesbizottság nem ejtette meg a vizsgálatot.

Az első bizottság eddig annyit állapított meg, hogy a repülőgép pénteken délelőtt 10

Bizonyosan! De abban a pillanatban, amikor levette kalapját, öreg lett.

Kétségkelen, hogy a kopaszág jobban öregíti az embert, mint az évek. Azért, ha a haj erős hullását észleli, ne hagyja a bajt tovább fejlődni. A tudomány rendelkezésére bocsát hatékony és biztos szert. A Trilysin mindennapi használata folytán — néhány hónap alatt — a haj szemmel láthatóan sűrűsödik, szép és selymes lesz.

TRILYSIN

Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és illatszerárakban.

órakor Kiewből való elindulása után összekötésbe lépett a iasi polgári repülőszervezet drótnélküli táviróállomásával, ahonnan tájékoztatta magát a légköri viszonyok felől. A gép déli 12 óra 45 percig maradt érintkezésbe Iasival. Ekkor megszakadt az érintkezés, amelyet a iasi állomás félórai erőfeszítés után sem tudott újra felvenni. Valószínűleg ekkor már valami baj lehetett a géppel.

A halálugrás

Két szemtanú gazda elmondotta a bizottságnak, hogy a zuhanó gépből fekete ruhába öltözött embert láttak kiugrani. Mint később kiderült, a szmokingba öltözött olasz kereskedelmi attasé volt. A vizsgálat során sikerült megállapítani Takov és Girievics pilóták azonosságát. A gépen női cipőt is találtak, amiből arra következtettek, hogy női utas is volt a hat áldozat között. Ezt erősíti meg az is, hogy a szerencsétlenségtől néhány méternyire női fehérneműfoszlányokat találtak egy fa ágai között.

A szerencsétlenség színhelye hátraborgató látványt nyújt. A mezősegen levő roncsokból csak nehezen lehet kivenni egy repülőgép körvonalait. Hatalmas lüszkös vasváz áll szinte gömbalakban összehajolva, amelyből faroncok és ágak állanak ki, amit zuhanás közben szakított ki a hatalmas gépmadár. A hegyoldalt, amelyet végigszurova zuhant le a gép, teljesen letarolta. Néhány méter körzetben mindent letarolt és elpusztított a lángokban álló zuhanó géptest. A szerencsétlenség színhelyétől 20 méter körzetben összehajlott komos alumínium alkatrészeket szórt

szét a robbanás. Jobbra-balra utazótáskák maradványai hevernek, amelyekből csak a zár oldalán levő masszívabb részek maradtak meg. Tartalmuk szénáé égett.

Nem lehet fotografálni

A roncs körül fotóriporterek csoportja készíti elő a masinákat, hogy megörökítsék a tagédiát. Utolsó pillanatban azonban megérkezik a légügyi minisztérium rendelete: senki nem készíthet felvételeket. A csendőrök nekiesnek a fényképezőgépeknek és el akarják kobozni a felvételeket.

A gép hárommotoros legmodernebb típusú volt. Ez a gép nyitotta meg július 16-án a Moszkva—Prága személyszállító utasforgalmat. Az orosz rádióállomások feltevése szerint a gépet villámcsapás érte. Ezt azonban már a vizsgálat fogja tisztázni.

**Modern képkeretet
Finom porcellánt
Ajándék-tárgyakat
Perzsaszőnyegeket**

legolcsóbban szerezhethi be:

„PAX” Cluj, C. Victoriei 6.

Hétfőn hazaérkezik az uralkodó és rövidesen eldől a liberális kormány sorsa

Románia felmondja az összes fizetési egyezményeit

Bucuresti, augusztus 7. Hétfőn reggel többhetes külföldi utjáról hazaérkezik az uralkodó. Ezzel a politikai életben új fejezet kezdődik el. A kombinációk és találgatások helyét rövidesen felváltják a bizonyosságok. A mogosai állomáson a kormány tagjai, valamint a polgári és katonai hatóságok képviselői üdvözlik az uralkodót, akinek rendkívül ünnepélyes fogadtatást készített elő a kormány. **Incület** helyettes miniszterelnök megszakitotta buciumi pihenését és Iasin keresztül a fővárosba utazott, hogy résztvegyen az uralkodó fogadtatásán.

Az uralkodó egyébként Marioara jugoszláv királyné kíséretében Milocerből Dubrovnikba utazott. Marioara királyné személyesen vezette az autót, amelyben Károly király helyet foglalt. A dubrovnikai bányász palota előtt, ahol néhány perces pihenőre kiszálltak, a tömeg rendkívül lelkes ünnepségekben részesítette az autós utasait. Délután három órakor a királyné és Károly király megtekintették Lapad és Dobrovca falvakat, valamint Dubrovnik festői vidékét, majd este visszatértek Milocerbe.

A Tempo jelentése szerint a kormány gazdasági bizottsága által kidolgozott pénzügyi program alkalmazása igen gyors ütemben folyik. Egymás után mondja fel a kormány a különböző államokkal fennálló fizetési egyezményeket, amelyek rövidesen valamennyien hatályukat veszítik. Romániának különböző országokban többszázmillió lejes, a kivitelből származó zárolt követelése van, amelyekhez csak az illető országokból eszközölt behozatal utján

Csekély áldozattal sok jót tehetesz lépj be a Kórházegyesületbe!

lehetne hozzájutni. Erre a behozatalra azonban nincs szükség.

Másrésről a kormány rendeltörvénytel közt a hivatalos lapban, amely felhatalmazza a kormányt, hogy a nemzetvédelemmel kapcsolatos külföldi megrendeléseket azonnal a megrendelés eszközzése után fizesse ki. A Curentul jelentése szerint Titulescu volt külügyminiszter a cseh szlovákiai Joachimstahlra érkezett egészségügyi állapotának helyreállítása végett. Titulescu itt találkozni fog Sassu igazságügyminiszterrel és Popescu Necsesti volt igazságügyi alminiszterrel, akik néhány nap óta ugyancsak a fürdőhelyen tartózkodnak.

Egy segédbíró agyonlőtt egy tanítót, akinek feljelentésére elvesztette állását

Tárgoviste, augusztus 7. Tegnap délután a tárgovistei Comu Repet parkban Ion Varfuriu segédbíró öt revolverlövést adott le Alexandru Platodim tárgovistei tanítóra, aki még a helyszínen kiszenvedett.

Varforeanul néhány nappal ezelőtt Platodim feljelentésére elmozdították állásából. Állítólag Varforeanu fenyegetéseinek hatására Platodim egy kétszázleves lejről szóló váltót adott át a segédbíróknak, hogy ezzel kárpótolja Varforeanu családját, mert hosszú idő óta együtt élt a segédbíró hűgával. A gyilkoságot, mint később kiderült, bosszúból követte el Varforeanu, mert Platodim feljelentése következtében elvesztette állását.

A szegény betegek kéinek: lépj be a Kórházegyesületbe!

Átalakítás miatt

olcsó

elárusítás

Gólya áruházban

...sár

...72 országból

...és osztrák vasuta-

...nem szükséges!

...Cseh utazási vizum

...felmutatásánál a

...vásári igazolványok

...ien VII.

...urism „Economia”

...BEK

...apróhirdetés 20 lej

...fizetendő. Jelg

...van.

...5 teljes kóser pensiót

...szónél Oradea, Plata

...zsídó középiskolai

...ellátásra vállal. Cim

...zer- csemegéizleték-

...kban bevezetve kép-

...resést „Garancia ké-

...ér.

...anda, speiz Grigores-

...zeptember elsejére.

...orandului 1. Ugyan-

...enkétéves izraelita is-

...ra vállal özvegy uri-

...talban.

...s azonnal kiadó. Cal

...nyhával azonnal ki-

...nd 70.

...akmában perfect női

...nyelvtudással azon-

...k Fürst, Tg.-Mures.

...er elsejére kiadó két-

...5 77 HP. szivógáz-

...felige: „Generatorral

...urat, akinek lakhe-

...azonnal önálló szét-

...nk. Üzlethelyiség

...s lakhely közömbös.

...2.000 lej. Ajánlatok

...x 19. Pörschach-See

...k.

...vatosabb színeken

...ben olcsón kaphatók.

...et vételkötelezettség

...0. szám alatti aszta-

... (Eternit)

...kal. Cseréplettel is

...a fedél anyagánál

...Dijmentes ajánlat

...le árúste artificiala

...Bihar

SPORT

Elnökválsággal fenyeget a Nemzeti Bajnokság új rendszere ellen indított mozgalom

Nemzeti Labdarugó Ligát alakítottak az elsőosztályú egyesületek, amely a román labdarugás nacionalizációját tűzte ki feladatának

A jövő héten Eforian a Consiliul Federal dönt a Nemzeti Bajnokság ügyében

Bucuresti, augusztus 7. (Az Uj Kelet tud.) A Nemzeti Bajnokság résztvevői az ismert reformok ellen indított mozgalommal kapcsolatban értekezletet tartottak. Az értekezleten a nagybányai Phoenix és Universitatea kivételével az összes elsőosztályú egyesületek képviselői megjelentek. Az értekezlet mindenekelőtt elhatározta „Nemzeti Labdarugó Liga” alakítását, amely az elsőosztályú egyesületek egyéni és közös érdekeit védelmére hivatott. Az értekezlet azonban a mai időkre jellemző mellékhatározatot is hozott a román labdarugás nacionalizálásával kapcsolatban. Elhatározták az egyesületek, hogy csapataikban két éven belül csak bizonyos minimális számú kisebbségi játékost szerepeltetnek. Az értekezlet az ügyek, valamint a régi nemzetibajnoki rendszer visszaállítására érdekében indított akció vitelével háttérbe szorította a bizottság, amelynek elnöke Eladescu ügyvéd, Liviu Juga dr és Chiriacanu a tagjai.

Eforiára összehívják a Consiliul Federalt

Hivatalos helyről szerzett értesülésünk megerősíti az Uj Keletben tegnap közölt azon magánúton szerzett hírt, miszerint a Consiliul Federal a jövő héten ülésre hívják össze. A Consiliul Federal ülése Eforián lesz, amelynek napirendjén szerepelni fog a Nemzeti Bajnokság új beosztása is.

Elnökválság?

A Nemzeti Bajnokság játéktervén eszközölt módosítások egyébként komoly válsággal fenyegetnek. Az a tény, hogy a mai rendszert Gabriel Marinescu tábornok, a labdarugószövetség alelnöke is ellenzi, másrészt viszont Tilea elnök ellenez minden, a mai helyzet megváltoztatására irányuló kísérletet, olyan helyzetet teremtett, amelyből aligha van más kiút, minthogy az a fél, amely a harcból vesztesként fog kikérülni, vonja le a konzekvenciákat. Minthogy pedig a jelek szerint Tilea dr az, akinek merev álláspontját feladnia kell, jólétesült sportkörökben tudni vélik, hogy Tilea dr esetleg beadja lemondását, de őt ebben többen is követni fogják. Nincs kizárva azonban, hogy a kérdésben kompromisszumos megoldást találnak és ebben az esetben elkerülhető lesz az egyelőre már lappangó válság. Ez természetesen csakis a többség által kívánt módosítás révén képzelhető el, illetve, ha a huszas rendszert megsemmisítik és a legrosszabb esetben tizenegyben állapítják meg az elsőosztály létszámát.

A kérdésben a jövő héten végleges döntés lesz.

A ROMANIA—MAGYARORSZAG válogatott mérkőzés, amelyet Bucurestibe terveztek, még nem biztos. Hétfőn, vagy kedden lesz végleges döntés a kérdésben.

A Venus új fedezetjátékost szerződötett Stefanescu, az Universitatea volt játékos személyében. Stefanescu azonnali játékjoggal bír.

Kocsis, a NAC éveken át volt balszélője, a ploesti Tricolorhoz szerződött. A játékos már elbucuzott előbbi egyesülete vezetőitől és volt játékosától.

Szaniszló II, az aradi munkások válogatott fedezetjátékosa — mint a Gazeta Sporturilor írja — nősül. Ellettársául a Kolozsvárról elszármazott, ismert kitűnő szubrettet, Major Katót választotta.

A Bratislava edző és középcsatár nélkül marad, miután Jávól (ő volt az edző-középcsatár) szeptember 1-vel megválnak a pozsonyi egyesülettől.

A marosvásárhelyi Makkabi asztaliteniszversenye. Jól sikerült ping-pongversenyt rendezett a marosvásárhelyi Makkabi ping-pong szakosztálya augusztus hó 3-án este, amelyen résztvettek a Makkabi játékosain kívül a kolozsvári KSE, a brassói Ivria és a MSE legjobb ping-pongozói, akik jelenleg Marosvásárhelyen nyaralnak. A Makkabi felállít-

tása a következő volt: Jakobovits Sándor, Frei I, Frei II és Klein Tibor, míg Pap szatmári KKASE, Goldfinger Ivria és Gáll MSE szerepeltek az ellenfél csapatában. Eredmény: 11:5 a Makkabi javára. A Makkabi csapatából Jakobovits, míg az ellenfél csapatából Szatmári tünnek ki. A marosvásárhelyi Makkabi egyébként rendszeresíteni kívánja ezen ping-pongversenyeket és ezért nagyszabású kerületi versenyre készül.

VICTORIA—NAC barátságos labdarugó-mérkőzés lesz ma délután 5 órai kezdettel Kolozsváron.

Negyvenezer dollárt kínálnak Budge amerikai teniszbajnok amatőrségéért. Newyorkból jelentik: A lapok nagy sportszenzációként közlik, hogy egy amerikai impresszárió rá akarja venni Budge amerikai teniszbajnokot, a teniszezés jelenlegi világbajnokát, hogy lépjen át a hivatásos teniszeköz soraiba. Az impresszárió 40.000 dollárt ajánlott fel a világbajnoknak. Budge szereplésének köszönheti Amerika, hogy legutóbb megnyerte a Davis Cup-öt. Még nem tudják, hogy a világbajnok elfogadja-e az ajánlatot, ám utatnak azonban arra, hogy a Davis Cupért folytatott versenyek után Budge kijelentette, hogy egyideig még amatőr akar maradni.

A gyomorfájás és gyomorfnyomás, rossz emésztés és fehér nyelvpedék, halvány arcszín és kedvetlenség igen sok esetben hamarosan megszűnik, ha bélműködésünket reggelenként egy-egy pohár természetes „Ferenc Józser” keserűvízzel rendbe hozzuk. Az orvosok ajánlják.

SZERENCSET CSINÁLT!

Egy dugaszdag férfi vette el

Regénybeillő ez egyszerű leány férjhezmenése

G. Juliska kisasszonyt, kit nemrégén vett el egy gazdag vállalkozó, egy interjú folyamán a következőket mondta el:

Kiszívetésű hivatalnoknő voltam. Bizony nem jutott pazar toalettkre vagy drága selyemharisnyára, hogy magam hódítvá tegyem. Ellenben mindenkor nagy gondot fordítottam lábaim és testem ápolására. Biztos voltam abban, hogy leendő férjem figyelmét ez fogja felkelteni.

Tehát rendszeres ROKUS lábfürdőket vettem, melyektől lábaim ujjaszültek, nem duzzadtak; gyengédek és karcsuak maradtak, egy számmal kisebb cipőt hordok, mint eddig. A járásom könnyed, nem tudom mi a lábfej, nem szorít a cipő, tyukszemem eltűntek. Egyszer hetenként pedig teljes fürdőt vettem valódi ROKUS-SOVAL, melyből két tetézetet kánállal a kádba szortam. Átadtam magamat a balzsamos sima víz jótékony hatásának. A fürdőből kilépve, egész testem kicserélődött, jóleső megnyugvás fogott el, az arc gyűlötsége kisimult, szemem sugározott. Az egész dolog egy csekélységbe került, de megérte, mert megszépültem. Társnőim irigyeltek, a férfiak versenyeztek értem és az vett el, akit szerettem és nagyszerű életet biztosított nekem.

A SZT. ROKUS-LABRÚFDÓ CSODAT MŰVEL A FAJOS LABAKKAL. Beszerezhető 10 lejért, 25 lejért és 50 lejért. Ügyeljen a Szt. Rokus védjegyre.

A kolozsvári Zsidó Kórház sorsjátékának huzása

A Cluj Zsidó Kórház Egyesület tárgysorsjátékának 1937. augusztus 6-án megtörtént huzásáról a következő eredményeket közölhetjük:

Főnyeremények: 1—1 Naumann-féle varrógépet nyert a 382 számú sorsjegy Clujon és az 519 sz. sorsjegy Clujon.

Egy 12 személyes porcelán ebédlőkészletet nyert az 1311 sz. sorsjegy, Carei.

Egy 6 személyes teás készletet nyert a 2033 sz. sorsjegy, Orástie.

Egy feketekávé készletet üvegből, Espresso kavéróval nyert a 879 sz. sorsjegy Clujon.

Egy ezüst dísz pohár készletet az 1040 sz. sorsjegy, Cluj.

Egy-egy márvány íróasztal készletet nyert az 1403 sz. sorsjegy, Viseul de Sus és az 1625 sz. sorsjegy, Cluj.

Egy teljes férfi öltönyt nyert a 2381 sz. sorsjegy Reghin.

Egy-egy díszes falitükör nyert az 1577 sz. sorsjegy Lugoj és a 2875 sz. sorsjegy Oravita.

Egy asztali villanylámpát a 3911 sz. sorsjegy, Cluj.

Egy tucat fekete női harisnyát nyert a 159 sz. sorsjegy Cluj.

Egy olajfestményt arany keretben a 3737 sz. sorsjegy, Cluj.

Egy fonott kerti széket 2199 számú sorsjegy Ghimes-Fáget.

Egy expresso kávéfőzőt nyert 1393 számú sorsjegy, Tasnad.

Egy villany-főzőedényt (1 literes) a 3790 sz. sorsjegy, Hunedoara.

5 doboz Heinrich-féle illatszerekészletet nyertek a következő számú sorsjegyek: 2669 Dragos Vodă, 1082 Sighet, 2088 Cluj, 283 Petrosani, 2781 Dumbraveni.

Egy férfi ruha szövetet a 860 sz. sorsjegy, Nădlac.

Egy női ruha szövet anyagot a 2918 sz. sorsjegy, Cluj.

1—1 pár cipőt nyertek a következő számú sorsjegyek: 1163 Dej, 2856 Cluj, 3082 Medias.

Egy női fésű készletet nyert az 1271 sz. sorsjegy, Sighet.

Egy Lady kölnivizes készletet a 3237 sz., Tulghes.

Egy-egy üveg Legrain parfümöt nyertek a 2740 sz. Birteni (Aradmegye) és a 999 sz. sorsjegyek, Cluj.

Egy Baby kelengyét nyert a 3709 sz. sorsjegy, Cluj.

Ezen kívül 368 drb. értékes, hasznos és szép nyeremény tárgyat a következő számú sorsjegyek nyertek:

5, 11, 12, 26, 36, 56, 67, 78, 81, 88, 109, 115, 138, 142, 143, 145, 150, 155, 157, 174, 176, 182, 204, 209, 211, 230, 239, 245, 256, 288, 289, 296, 322, 342, 345, 369, 371, 391, 392, 398, 399, 431, 451, 467, 472, 544, 545, 546, 552, 601, 605, 626,

628, 640, 648, 650, 652, 665, 666, 667, 687, 689, 691, 692, 693, 730, 732, 739, 740, 756, 783, 788, 789, 794, 804, 824, 825, 865, 869, 872, 887, 898, 910, 912, 917, 918, 919, 925, 927, 928, 937, 969, 971, 978, 980, 981, 983, 1008, 1012, 1013, 1017, 1019, 1020, 1021, 1029, 1030, 1041, 1048, 1049, 1059, 1067, 1107, 1141, 1156, 1157, 1162, 1168, 1200, 1211, 1214, 1338, 1339, 1366, 1367, 1419, 1441, 1491, 1503, 1505, 1513, 1516, 1520, 1525, 1542, 1591, 1599, 1600, 1606, 1608, 1617, 1621, 1632, 1640, 1646, 1649, 1665, 1668, 1669, 1673, 1674, 1677, 1681, 1696, 1703, 1704, 1711, 1756, 1658, 1760, 1791, 1792, 1798, 1802, 1806, 1835, 1847, 1848, 1906, 1907, 1913, 1915, 1919, 1926, 1960, 1968, 1969, 1976, 1977, 1979, 1994, 1997, 2008, 2009, 2010, 2013, 2016, 2020, 2024, 2038, 2039, 2047, 2050, 2051, 2055, 2057, 2058, 2059, 2077, 2084, 2091, 2109, 2114, 2120, 2130, 2156, 2158, 2163, 2167, 2175, 2191, 2200, 2206, 2235, 2236, 2255, 2256, 2259, 2269, 2271, 2286, 2287, 2291, 2296, 2303, 2311, 2315, 2318, 2322, 2329, 2332, 2344, 2374, 2382, 2384, 2387, 2398, 2406, 2419, 2444, 2496, 2516, 2533, 2534, 2569, 2570, 2574, 2619, 2627, 2628, 2631, 2633, 2634, 2691, 2723, 2724, 2743, 2746, 2752, 2758, 2769, 2773, 2794, 2797, 2807, 2820, 2821, 2842, 2848, 2855, 2872, 2873, 2877, 2893, 2904, 2913, 2917, 2920, 2926, 2934, 2941, 2946, 2967, 2988, 2995, 2998, 3003, 3009, 3024, 3029, 3031, 3033, 3042, 3053, 3060, 3063, 3064, 3065, 3068, 3069, 3100, 3101, 3102, 3109, 3137, 3156, 3162, 3171, 3175, 3219, 3226, 3233, 3238, 3244, 3251, 3254, 3266, 3272, 3287, 3328, 3361, 3399, 3412, 3417, 3423, 3450, 3457, 3475, 3490, 3491, 3492, 3546, 3550, 3554, 3571, 3572, 3574, 3581, 3583, 3602, 3659, 3664, 3698, 3723, 3725, 3732, 3764, 3770, 3783, 3791, 3798, 3819, 3838, 3849, 3850, 3853, 3867, 3884, 3897, 3903, 3934, 3941, 3955, 3958, 3960, 3935, 3993, 3999, 4000.

Fenti nyereményeken kívül a Cluj Zsidó Kórház igazgatósága még 3 utalványt sorolt ki, melyek

3 hetes, 2 hetes, illetve 1 hetes

kórházi ápolásra és ellátásra adnak jogosultságot. — Ezen utalványok szerencsés nyertesnek módjukban áll, hogy pártfogójainak kitűnő kórházi ápolást biztosítsanak betegségük esetére a fenti időtartamra.

A három hetes utalványt nyerte a 3968 sz. sorsjegy, Cluj.

A két hetes utalványt a 785 sz., Salonta.

Az egy hetes utalványt az 1597 számú sorsjegy, Cluj.

A nyeremény tárgyak átvétele végett a szerencsés nyertesek szíveskedjenek a Zsidó Kórház sorsjegyintézőségéhez fordulni, Cluj, Piata Unirii 20, Banca de Credit Comercial S. A., ahol a nyerősorsjegyek bemutatása érdekében a nyereménytárgyak rendelkezésre állanak.

SZÍNHÁZ-FILM-MŰVÉSZET

Ma este Szibill szabadtéren

Ma este a szabadtéren előadásokon olyan hatalmas sikert aratott Jakobi operett, a Szibill van műsoron.

Ez lesz az idei évadban az utolsó szabadtéren előadás.

Kedvezőtlen idő esetén az előadást másnapra halasztják.

ROYAL MOZGO MŰSORA:

I. Dr F. titka. Izgalmas cselekményű páratlanul ragyogó világláger. Fősz.: Söhnker, Gerda Maurus. Előadások kezdete: 4.25, 6.50 és 9.30 óraker. II. Titkos küldetés. Ritkán látott cowboly-produkció. Fősz.: John Wayne, a felülmúlhatatlan cowbówhős. Előadások kezdete: 3.20, 5.50, 8.20 és 11 óraker. Helyárak: 15 és 19 plus 5. Legújabb Fox journal.

OPERA MOZGO MŰSORA:

Csütörtöktől premier: Repülök előre! Szenzációs repülőfilm. Fősz.: James Cagney és June Lang. Hétfőtől: Szerelemből elégtelen. Fősz.: Loretta Jung, Simone Simon, Lukács Pál.

DAVIDA MOZGO MŰSORA:

Ma két premier: I. Az éneklő árva. Bobby Breen, a 6 éves csodahangu gyermek. II. Kannibálok karmal között. Főszerep-

ben Duna Stefi. Kezdet: 3, 6 és 9 óraker. Helyárak: 10, 15 és 20 lej + bélyeg.

MUNKÁS MOZGO MŰSORA:

Pénteken, szombaton és vasárnap 3, 6 és 9 óraker: I. Königsmark. Pierre Bonoit regénye nyomán. Főszerep.: Eliser Landi és John Lodge. — II. A lebilincselten szenvedély. Társadalmi film. Fősz.: Pat O'Briero és Barbara Stanwyck. — III. Journal.

Hétfőn, kedden, szerdán 3 vig nap. I. Szerelmem a holdfényénél. Zenei vígjáték. Főszereplők: Bing Crosby és Monion Bavis. II. Pat és Patachon leányablók. Ezen műsort minden gyerek és diák megnézheti. III. Journal.

Megnyit az Adler-féle ארטה כשר cukrászda. Legkiválóbb minőségű sütemények. Reggeli, uzsonna kávé. Rendeléseket jutányosan vállalunk. F. Dávid u. 18.

Hácom

Este hét óra tők felvonulása tartott. Ez a nygyed talán még galmat és még teltek várakoz val.

A Tonhalle frakkos és sz ruhás hölgyek tott egy-egy k lesztinai munk

Sorba érkez sági. Markár karrikaturákr ci rendőrök és fenn a rendet.

Nem könnyű denkit a mag kongresszusm tartozik. Az

Fritz Ullmann mélyesen oszt rendezőknek: be az Akcion

ros belépőjeg járaton az e diszes öltözet gaszrangu em ja fülébe dr.

jön, az én sz tettük egymá Jóval elmu kelő hatalmá nesztelen mo rat elé. Wei

és lord M Közben a terme roskad világ minden ből seregetté

döttjei. Közé vendég várja nak ünnepél

gásban van, dö. Mindenlyét, de a ké helyet kapn

nyira megte lyosokra ve életveszélyes

A nézőté nak helyet részében és tömege. Cs

A Clonis rendezők f don. Láthat közlik. Az

a másik a madik és n tott padso

hogy mindé egy-egy fo szülőkével.

Fél 9 ór pogása jel sát. Elöl

akit külön lelkes taps helyeiket e Kahn a ko vényre és

jön az eme mann Ch ember em tapsorkán elnökének

vonulását gött hala ság vezér gans szm életében.

kor még mánynak viritott k lánfejű r Utána professz baum me zer Kapl

STERN-féle ort. kóser vendéglő Nagyváradon
 Str. N. Iorga (volt Zöldfa ucca) 19. Országserte elismert kitűnő konyha, szolid árak, | Erdély vezető étterme, az utazó közönség kedvenc találkozóhelye. ארטה כשר

nak huzása

65, 666, 667, 687, 689,
39, 740, 756, 783, 788,
865, 869, 872, 887,
919, 925, 927, 928,
981, 983, 1008, 1012,
1021, 1029, 1030, 1041,
1141 1156 1157 1162
1338, 1339, 1366, 1367,
1505, 1513, 1516, 1520,
1600, 1606, 1608, 1617,
1665 1668 1669 1673
1704 1711 1756 1658
1802, 1806, 1835, 1847,
1915, 1919, 1926, 1960,
1979, 1994, 1997, 2008,
2020, 2024, 2038, 2039,
2057, 2058, 2059, 2077,
2120, 2130, 2156, 2158,
2200 2206 2235 2236
2271, 2286, 2287, 2291,
2318, 2322, 2329, 2332,
2387, 2398, 2406, 2419,
254, 2569, 2570, 2574,
2633, 2634, 2691, 2723,
2758, 2769, 2773,
2821, 2842, 2848, 2855,
2904, 2913, 2917, 2926,
2967, 2988, 2995, 2998,
3031, 3033, 3042, 3053,
3068, 3069, 3100, 3101,
32, 3171, 3175, 3219,
351, 3254, 3266, 3272,
312, 3417, 3423, 3450,
392, 3546, 3550, 3554,
363, 3602, 3659, 3664,
374, 3770, 3783, 3791,
380, 3853, 3867, 3884,
385, 3958, 3960, 3935,

Háromezer ember éneklé a Hatikvát a cionista kongresszuson

Az Uj Kelet kiküldött munkatársától.

Zürich, augusztus 4.

Este hét óraker kezdődött meg az autók felvonulása és fél 9 óraker még egyre tartott. Ez a nyugodt és előkelő városnegyed talán még sohasem látott ilyen forgalmat és még a környező utcák is megteltek várakozó gépkocsik hosszu sorai-val.

A Tonhalle előtti térség feketélt a frakkos és szmokingos uraktól és estélyi ruhás hölgyektől. Csak közbe-közbe virított egy-egy kék és fehér munkásing, a palesztinai munkásdelegátusok uniformisa.

Sorba érkeznek a mozgalom ismert nagy ságai. Markáns arcok, fényképekről és karkikaturákról jól ismert figurák. Svájci rendőrök és kék inges rendőrök tartják fenn a rendet az egyre növekvő tömegben. Nem könnyű feladat ez, eligazítani mindenkit a maga helyére, aszerint, hogy a kongresszusnak melyik kategóriájához tartozik. Az épület jobbszárnyánál dr. Fritz Ullmann, a kongresszus titkára személyesen osztogatja az utasításokat a rendezőknek: „Ezen a bejáraton vezessék be az Akcionus komité tagjait, akiknek piros belépőjegyük van. Amott a másik bejáraton az executivé tagjait...” Az egyik díszes öltözött rendőrnek — nyilván magasrangú ember lehet — diszkretnen sug-ga fülébe dr. Ullmann: „Ha Weizmann dr jön, az én szobámba vezesse őt fel. Megér-tettük egymást.”

Jóval elmúlt már 8 óra, amikor egy elő-kelő hatalmas Rolls Royce kocszi gördül nesztelen motorzugással a jobboldali bejá-rat elé. Weizmann Chaim érkezik felesé-gé és lord Melchett társaságában.

Közben a Tonhalle gigantikus méretű terme roskadásig telt meg emberekkel. A világ minden tájáról, negyvenhat orszá-gból sereglettek ide a szétszórt nép kikül-döttjei. Közel 500 delegátus, több mint 3000 vendég várja a kongresszus megnyitá-sának ünnepélyes pillanatát. Szüntelen moz-gásban van, hullámoz a óriási emberer-dő. Mindenki igyekszik megtalálni a he-lyét, de a későn érkezettek már csak álló-helyet kapnak és a terem lassanként any-nyira megtelek, hogy ki kell nyitni a fo-lyosókra vezető ajtókat is, ahol szintén életveszélyes a zsufoltóság.

A nézőtér földszinti ülőhelyein foglal-nak helyet a delegátusok. A terem hátsó részében és a karzaton a vendégek óriási tömege. Csak az emelvény üres még.

A Cionista Szervezet tisztviselői és a rendezők forgolódnak izgatottan a szinpa-don. Láthatóan az utolsó simításokat esz-közik. Az egyik az elnöki széket igazítja, a másik a mikrofonokat vizsgálja, a har-madik és negyedik a vezérkarnak fenntar-tott padsorokon szalad végig megnézni, hogy minden névjegy helyén van-e. Itt-ott egy-egy fotóriporter foglalatokodik ké-szülékével.

Fél 9 óraker Fritz Ullmann három kop-gása jelzi az Akcionus Komité bevonulá-sát. Elöl jön Ussiskin, az A. C. elnöke, akit különösen a „Neinsagerek” fogadnak lelkes táppsal. Az A. C. tagjai elfoglalják helyeiket és néhány percre rá dr. Franz Kahn a kongresszus főtitkára lép az emel-vényre és három kopogással jelzi, hogy jön az executivé.

Az emelvény küszöbén megjelenik Weiz-mann Chaim. A kongresszus, mint egy ember emelkedik fel helyéről és hatalmas tapsorkánnal kíséri a Cionista Szervezet elnökének és az executivé tagjainak a be-vonulását. Weizmann fejedelmi alakja mö-gött halad David Ben Gurion, a munkás-ság vezére és az executivé elnöke. Ele-gáns szmokingot visel, — talán először életében. (A luzerni kongresszuson, ami-kor még csak egyszerű tagja volt a „kom-mánynak”, kék ruhával és puha gallérral virított ki az executivé sorából az orosz-lánfejű munkásvezér.)

Utána jön a jovialis arcú Brodetsky professzor, majd sorban Jizchak Grün-baum markáns feje, Rav Fischmann, Elie-zer Kaplan, Nahum Goldmann, dr. Roten-

streich és a „gyerekarcu” Mose Shertok.

Az elnöki emelvényen, Weizmann mel-lett üresen marad egy szék. Fekete ken-dő borítja. Ez Szokolov helye. Eddig sen-ki se vette észre, de most, hogy körülöt-te elfoglalták helyüket az executivé tag-jai, gyászos magányosságával mindenki-nek eszébe juttatja, hogy valaki hiányzik ezen a kongresszuson, egy ember, aki nél-kül elképzelhetetlen volt cionista kong-resszus és aki még két évvel ezelőtt az el-nöki székből nyitotta meg a cionista moz-galom parlamentjét.

Az emelvény háttérében Herzl hatalmas arcképe néz le az ünnepi gyülekezetre. Ré-gen nem nézte annyi szem ezt a képet, mint ezen a kongresszuson. Herzl tekint-te az első báselei kongresszusra emlékezte-ti a huszadik, jubiláris kongresszus dele-gátusait és sok szem talán segítséget is keres a kép tekintetéből a súlyos, törté-nelmi dilema eldöntéséhez, amely ennek a kongresszusnak oly nagy teherétele.

Áhítatos, néma csendben kezdte meg Weizmann Chaim megnyitó beszédét. Hal-kan, minden pátoz nélkül, fölényes elegán ciával, de mélyesen gondterhes komoly-sággal az arcán intézte első köszönetét a Cionista Szervezet elnöke a huszadik kongresszushoz.

Elsősorban a vendégeket üdvözi. A svájci kormány és Zürich városának kép-viselőit. A kongresszus udvarias táppsal

huzza alá Weizmann komplementumait. De a meglepetés erejével viharzik el a taps, amikor Lord Balfour unokahúgának ne-vét ejti ki Weizmann.

Kevesen tudták, hogy az elegáns hölgy, aki az első páholyban ül az emelvény fö-lött, a nagy lady, aki hűséges őrzője Bal-four szellemének és különösen a kongresszus hálás ünneplését és meghatottság fénye csillog a szemében. De Weizmann még egy meglepetést tartogatott tarsolyában a kongresszus számára. Senki sem tudta, hogy az elegáns, fiatal, szőke szemüveges férfit aki Brodetsky professzor mellett ül és minduntalan nagy érdeklődéssel jár-atja körül a tekintetét a kongresszus sorain, nem más, mint Lord Melchett. A delegá-tusok és vendégek nevének hallatára fel-ugrottak helyeikről és tüntető ünneplés-zen részesítették a fiatal lordot, aki kül-lönösen az angol felsőház legutóbbi Palesz-tina vitája során tartott bátor és öntuda-tos szözetával az egész zsidó nép lelkes rokonszenvét hódította meg.

Ezután látott hozzá Weizmann tulajdon-képpeni megnyitóböszédének felolvasá-sához, amelynek egész vonalvezetéséből és tónusából érezni lehetett, hogy csupán szükségyszerű, hivatalos aktusnak tesz ele-get, de tulajdonképpeni mondanivalóját, amely elé oly nagy várakozással tekint az egész cionista világ, holnap nagy referátumában fogja elmondani. Palesztina égető, nagy problémáit csak éppen futólag érintette.

Weizmann megnyitó beszédét az utóbbi cionista kongresszusok hagyományaitól eltérően nem héberül, hanem németül tar-

Lehűt és frissít a „Diana” isborsszel való emyhe ledörzsölés.

totta. Csak a megszólításokban használta a héber nyelvet és így adta át a szót Jiz-chak Grünbaumnak is, aki megrázó erejű héber beszédben parentálta el Nahum Szokolovot, a Cionista Világszervezet és a Jewish Agency tavaly elhunyt elnökét.

Amikor Weizmann bezárta a megnyitó ülést, a közel 3000 főnyi közönség kórus-sá alakult át és a Hatikvah hangjai csendültek fel az ajkakon. Mindenki énekel-t. Így talán az első kongresszuson énekeltek a Hatikvát. Benne volt a remény nagy feltétele, a hangok minden zenei betanítást és összhangolást tulszárnyaló harmóniá-ba ölelkeztek, a szétszórt nép nagy ragasz-kodásának dala volt ez a kétezer éves re-ményhez, amelyről ki tudja, hogy nem-e válik realitássá, vagy éppenséggel nagyon is problémátussá ezen a kongresszuson. Azt a részt ahol a Hatikva Jeruzsálemet éneklé, háromszor is elismételte a hatal-mas gyülekezet, zökkenő nélkül, egészen spontán megérzésből.

DANZIG HILLEL

A rákkutatás legnagyobb élő tudósa, dr. Blumenthal Ferdinand előadást tartott Kolozsváron korszakalkotó rák ellenes küzdelmeiről

A Németországból elüldözött világhírű professzor két napra a Paul Erlich orvosegyesület vendége volt

Cluj, augusztus 7. Átutazóban járt Ko-lozsváron a huszadik század egyik legna-gyobb orvostekintélye. Dr. Blumenthal Ferdinand nevét világszerte, mint a rák elleni küzdelem legnagyobb élő harcosát s kutatját ismerik. Blumenthal-Ferdinánd nagynevű tudós, de mert a huszadik században él, vándorbotot vett a kezébe és most a zsidó bolyongás tövise utját járja országokon keresztül. A német orvostudomány legkiválóbb erői, Paul Ehrlich benső munkatársai között fejtette ki működését és a berlini egyeten professzor-ra volt és amikor a weimari Németorszá-gban az első rákkutató intézet létesítését határozta el, természetszerűen esett a választás dr. Blumenthal Ferdinandra, aki hosszu éveken keresztül irányította Ber-linből a rák elleni küzdelmet.

A hitlerista rezsim azonban nem kimél-te meg Blumenthal, mint ahogy nem ki-mélte meg Einsteint sem és valószínűleg nem türte volna meg Paul Ehrlichet sem, ha történetesen életében éri még el a faj-védő birodalom diadalát. Blumenthalnak ott kellett hagynia katedráját, rákkutató intézetét és eleget tett a belgrádi egye-tem meghívásának, ahol három évig fol-ytatta működését. A három év azonban le-telt és Blumenthal most-ujra-utnak indult, ho gy a bécsi Rothschild-kórházban vegye fel ismét a harcot az emberiség legalatto-mosabb ellensége, a rák ellen.

Blumenthal professzor előadása
Kolozsváron átutazóban a Paul Ehrlich Orvostudományi Egyesület látta vendégül és rendezett rendkívüli előadást a tiszteltére. A nyári vakáció ellenére zsufoltóság töltötte meg Kolozsvár zsidó orvo-sai az orvosegyesület szép előadóhelyisé-gét, ahol dr. Steiner Pál egyetemi tanár kísézőltte fel az illusztris vendéget. Fe-szült érdeklődés közepette tartotta meg előadását Blumenthal doktor, melyben is-mertette harcát a rák leküzdésére. Blu-

menthal elmélete abban áll, hogy minden emberi sejt magában hordja a rákosodás veszélyének csirait. Bizonyos kémiai el-változások szükségessé teszik, hogy ez a ráko-sodás bekövetkezzék. A tudós kötelessége, hogy ezt a processzust előidézze, hogy állati testekben keresztülvigye a sejtek-nek azt a kémiai elváltozását, melynek következtében a rákos megbetegedés meg-történik. Az idevágó hosszas kísérletek arra a megállapodásra jutottak, hogy csak embrionális sejtek átültetése hozza meg a kívánt eredményt, mert a kémiai átváltozás csak embrionális sejtekben jön létre.

A mesterséges rákfejlesztés

A patkányokkal folytatott kísérletek sok tekintetben jártak sikerrel. Sikerült az átültetett embrionális sejtekben a rákos gócotak megteremteni és rákos da-ganatokat kitermelni. Meg kellett táfálni azokat a kémiai formákat, amelyek a sejtek összetételében a változást előidézék. Az éveken keresztül folyt szövettani kísérle-tek során most már azzal kellett megbir-kózni, hogyan lehet eltüntetni az ilyen-formán mesterségesen előidézett rákot. Itt azonban a tudományos kísérletek komoly akadályokba ütköztek. Sikerült ólom-vegyületek beoltásával megölni a ráksejte-ket, de az ólomvegyületek mérgezősét idéz-tek elő és az állatok nyolcvan százaléka elpusztult ólommérgezésben. Más módszer-hez kellett tehát folyamodni. Blumenthal professzor kísérleteit átvitte arra a terü-letre, ahová most az orvostudomány mo-dern kutatásait helyezték. Mint ahogy van a pajzsmirigy elváltozásokat a pajzsmirigy kivonattal, a cukorbetegséget a hasnyálmirigy kivonattal, az inzulinnal ke-zelik, úgy jött rá Blumenthal professzor arra a gondolatra, hogy **hasontól mirigy-kivonatokkal kísérlelje meg a rák kezé-lését.** Értizedes munkának volt az eredm-

nye az első készítmény, amely ugyancsak Blumenthal professzor felfedezése volt. A készítmény három mirigykivonatot ke-veréke.

A felfedezés jelentősége

Blumenthal professzor ezután a tudóra jellemző szerénységgel és egyszerűséggel ismertette készítményének jelentőségét. Az azóta lefolyt kísérletek felmutatták bi-zonyos eredményt a rákos daganat vissza-fejlesztésére. Olyan esetekben, amikor a beteg már inoperábilis állapotban volt, Blumenthal készítményével sikerült any-nyira visszafejleszteni a betegséget, hogy a kés számára hozzáférhetővé vált. De ha a betegség rákoperációval kezelhető, ugy az orvosnak késsel kell folyamodnia. Ha besugárzásokkal, rádiummal csökkenthető a rákosodás, ugy ezt az eszközt kell igénybevenni. Ha pedig már ez az eszköz nem használ, lehet megpróbálni a Blu-menthal-féle készítményt. Szerény ered-mény, de mégis valami és főképpen lehet-séges, hogy ez kiindulópontját képezheti a rákellenes küzdelem kiszélesítésének.

Csak a laikus olvasó számára megköze-líthető módon tudtuk visszaadni dr. Blu-menthal előadását, melyet az egybegyűlt hallgatóság feszült érdeklődéssel hallgatott végig. Az előadás befejezése után dr. Stei-ner Pál olvasta fel a Paul Ehrlich Orvo-studományi Egyesület jegyzőkönyvét, mely dr. Blumenthal Ferdinándot az orvosegye-sület disztagjává választotta.

A professzor köszönete

Blumenthal doktor rövid beszédben mondott köszönetet.

— A kevesek közé tartozom — mon-dotta, — akik Paul Ehrlich közelében él-hettek. Ehrlich olyan gigászi egyéniség volt az orvostudomány történetében, mint Pasteur vagy Koch. És Ehrlich zsidó. Nem vallásos zsidó, de mély emberi öntudattal vallotta magát a zsidó néphez tartozónak. Tudom, hogy visszautasította az egyetemi katedrát, mert annak feltéte-leként át kellett volna férnie. Jelen vol-tam küzdelmeimél, harcánál a megnem-értés és gyűlölködés ellen. Eppen ezért olyan orvosegyetel disztagjává lenni, mely a Paul Ehrlich nevét viseli, megtisztelte-tés, amiért észintén mondom önöknek há-lás köszönetet.

Ezután dr. Ornstein Sándor olvasta fel és nyújtotta át a Paul Ehrlich társaság diszkolevelét. Az ünnepi diszülés emelke-dett hangulatban ért ezután véget.

diszkvív a Cluj Zsidó eg 3 utalványt sor-

lvetve 1 hetes

ásra adnak jogosult-
ok szerencsés nyer-
hogy pártfogójuk-
ást biztosítsanak be-
adótartamra.

nyert a 3968 sz.

785 sz., Salonta.
az 1597 számú sor-

átvétele végett a
veszkedjenek a Zsidó
éhez fordulni, Cluj,
de Credit Commercial
nyek bemutatása elle-
ek rendelkezésre ál-

BZET

eren

Jakobi operett,

te: 3, 6 és 9 óra-
15 és 20 lej +

MUSORA:

sármap 3, 6 és 9
Pierre Bonoi re-
: Eliser Landi és
lebilincselit szenve-
ősz.: Pat O'Briero
— III. Journal.

ig nap. I. Szere-
nei vigjáték. Fő-
és Monion Bavis.
neányrabbók. Ezen
ás diák megnéz-

ארטה כשר
öségű sütemények.
deléseket jutányo-
18.

don
ארטה

Me
Dr. Rosenfeld

WIZO A zsidó Asszony

HIVATALOS LAPJA

LŐDL BŰZSI: (Temesvár)

18 év WIZO munkája

Ismét Svájcban találkoznak ebben az évben a Wizo szervezeti vezető asszonyai, hogy megtartsák a Wizo világkonferenciáját. Kilencedik konferencia — miután a Wizo is két évenként tartja a világkonferenciáját, úgy, mint a Cionista Szervezet — tizennyolcadik munkaévének határhívét jelenti a mostani zürichi találkozó.

Tizennyolc év rengeteg idő — még egy szervezet életében is. Azoknak az asszonyoknak, akikről a kezdeményezés kiindult, volt idejük az egész világon mindenütt beszervezni ezt a mozgalmat, amely mindenféle rendű és rangú, mindenféle intellektusú és mindenféle beállítottságú asszonyt kell, hogy érdekeljen. És mit látunk a tizennyolcadik és konferenciájára készült Executiv-jelentésben? „A Wizo világszervezet jelenleg 85.000 tagot számlál”.

Ez a szám egyenesen megdöbbentő. Gondoljuk csak meg — az egész világon mintegy tizenhétmillió zsidó él — és eddig még csak 85.000 zsidó asszony értette meg azt a hívó szót, amelyet asszonytestvéreik a palesztinai anyák és gyermekek érdekében feléjük küldöttek.

A lengyelországi 16.000 tagot számláló (három körzetből álló) föderáció kivül egyetlen országban sem érte el a Wizo azt a taglétszámot, amely megközelítőleg arra engedne következtetni, hogy a szervezési munka észszerű és jó volt. És nagyon szomorú büszkeség számunkra, hogy a kicsi Erdélyi taglétszám tekintetében a harmadik helyen áll: Lengyelország után következnek a csehországi 8.500 tagot számláló föderáció és ilyen magas taglétszámot a többi országokban már nem találunk. Ezen a helyen azonban meg kell említenünk, hogy — amint a szervezeti jelentésből kitűnik — Erdélyi szervezetsége egészen mintaszerű és kevés olyan föderációt találunk, ahol annyi gondot fordítanak a vezetők az asszonyok érdeklődésének felkeltésére és ébrentartására — és nem utolsó sorban — cionista nevelésére, mint nálunk.

Természetesen itt azt is tudnunk kell, hogy a Wizo nem mindenütt hangsúlyozottan cionista szerv. Anak ellenére, hogy minden kiadványunk a világ zsidó asszonyainak zsidó öntudatra való nevelését hirdeti a Wizo céljait, mégsem tekintik néhol kiüflöldön a Wizo cionista alakulatnak. Kivételt képez Erdély, amelynek Wizo föderációja 100 százalékosan cionista beállítottságú.

Próbáljuk megmérni, hogy miért nem talál a Wizo élénkebb visszhangra a galuth zsidó asszonyai között. Vajon hol keressük a hibát? Keressük talán magában a mozgalomban? Talán a célja nem elég vonzó, nem elég általános érdeklődést kelt, hogy egy csapásra mindenkit meggyőzőn? Azt hiszem, minden Wizo testvérem egyetért velem abban, hogy ez a fíltvést ab ovo elvethetjük. A palesztinai anyák védelmezése kicsinyeik gondozásában, tanítása, utbaigazítása, amit a „Wizo szervezet” végeznek, az ujonnan bevándorolt asszony támogatása abban, hogy hozzáadomuljon az új feltöltételekhez, a leányoknak mezőgazdaságra és szakszerű, racionális háztartásvezetésre való nevelése, napközi otthonok fenntartása, dolgozó anyák gyermekei számára óvodák létesítése, melyek megvédik a gyermekeket attól, hogy az uccán keressék és megtalálják szörakozásait, diáklubok megteremtése, — mindezek olyan rendkívül fontos feladatok, amelyeknek szükségességét minden asszony, legyen az cionista vagy anticionista, modern, vagy konzervatív felfogású, gazdag, kényelmes életű, vagy szegénységben küzdő — be kell, hogy lássa, ha objektíven gondolkodik a kérdéssről.

Talán szervezetünkben van a hiba? Asszonyaink, akik elmennek az egyes városokba, előadásokat tartanak, látogatásokat tesznek, talán nem alkalmasak erre a szerepre? Talán nem rendelkeznek elegendő rábeszélőképességgel? Vagy esetleg szónoki adottságaik nem kielégítőek? Talán ez volna az oka annak, hogy ily kevés érdeklődéssel találkozik mozgalomunk? Ez nem lehet. Hiszen, ha asszonyainkban nem volna egyéb, mint a jó számdék és a lelkesedés, amely arra bírja őket,

hogy otthonukat időnkint a fáradtságos szervezőutak vendégszeretettel cserélje fel azért, hogy annak az eszmének, amelyért ő dolgozik, a többi asszonyok között is hívókat szerezzen — már az is elég kellene legyen ahhoz, hogy a gondolkodó zsidó asszonyt meggyőzze arról, hogy neki is kötelessége, népevel, sajátmagával, gyermekeivel szembeni kötelessége résztvenni a közös munkában.

Lehetne még nagyon sok oldalról megvilágítani a kérdést. Azonban ez a néhány szempont, amelyet felsoroltam, mindenesetre elég ahhoz, hogy egy fontos tétel kikristályosodjék a szemléletéből: „Ha a galuth zsidó asszonyai objektíven gondolkodnak a kérdéssről”. Mindenütt ebbe fogunk beleütközni, bármilyen szemzögből nézzük is a kérdést. Sajnos azonban a galuth zsidó asszonyai egyáltalán nem gondolkodnak a problémáról. Nem gondolkodnak azért, mert nem érdekli őket. Nem törődnek vele. A mi egész korunkat, az egész mai világhangulatot könnyű, felületen, az alapvető problémákat egyáltalán nem érintő szemlélet jellemzi és ez a következménye annak, hogy asszonyaink, akik alapjában véve gondolkodó, komoly és értékes elemeket képviselnek, megértés nélkül haladnak el a

népi és szociális kérdések mellett.

Látjuk a bajt de sajnos nem ismerjük a gyógyszerét. Nem tudjuk, hogyan kell küzdeni a közöny ellen. Nem tudjuk, hogyan jussunk közel azokhoz az asszonyokhoz, akik belekövesedve mindennapi életükbe, amely — mint említettem — a legtöbb esetben a felszínen mozog — nem engedik szívükhöz jutni a gondozásra, védelemre, támogatásra szoruló anyák és gyermekek hangját. Milyen sok rábeszélés, kérés, könyörgés szükséges egyenlő asszonytól ahhoz, hogy belépjen a Wizo csoportba, fizessen csekély tagsági díjat és elfogadja azt, amit a csoport számára nyújtani képes.

Nem tudjuk, mi mindennek kellene még történnie ahhoz, hogy a galuth zsidó asszonyai rájöjjenek: nem az itt folytatott mindennapi élet lehet minden gondunk. Jöjjenek végre tisztába azzal, hogy nem adomány az, amit a palesztinai Wizo intézmények létesítéséhez és fenntartásához adnak, mert hiszen nem tudhatjuk, hogy melyik pillanatban leszünk kényserülve ennek az intézménynek az áldásos támogatását magunk számára is igénybevenni. Palesztinában elért szép eredményeink nem bizonyítottak kellő propagandának, mert a közönség asszonyoknak csak nagyon kicsiny része láthatja azokat, amit pedig a hazatérő kirándulóktól hallanak, egyrészt nem hallgatják meg, másrészt — mit tagadjuk — nem hiszik el. Nem bizalmatlanságból, hanem egyszerűen közömbösségből. A németországi pé-

da, amelynél borzalmasabbat a mai civilizált időkben elképzelni sem lehet, szintén igen csekély hatással volt a galuth zsidóságra és különösen az asszonyokra. Ha tehát sem a negatívumokkal, sem a pozitívumokkal eddig nem lehetett jelentékeny hatni a világ zsidóságra, akkor mit várhatunk?

A királyi bizottság jelentése és javaslata élenken foglalkoztatja ma a világ zsidó közvéleményét, sőt a nemzsidó közvélemény is őszinte érdeklődéssel szól hozzá a kérdéshez. Nekünk, cionistáknak és Wizo asszonyoknak alternatíva nélkül egyetlen egy lehet az álláspontunk: erősebben, mint valaha kihangsúlyozni cionista mivoltunkat és feltétlen hozzátartozandóságunkat és ragaszkodásunkat a nemzeti mozgalomhoz. Erősebben kell a most őszel kezdődő munkaévben hozzájárulnunk programunk megvalósításához és legelőször minden csoportban és minden föderációban a taglétszám megnövelését kell előtérbe helyeznünk. Ma, amikor Palesztina sorsa többé nem cionista probléma, hanem maga a zsidókérdés, a galuth egyetlen zsidójának sem szabad emellett érdeklődés nélkül elhaladnia és a galuth zsidó asszonyt is arra kérjük: rövid időre figyelje föl mindennapi életét és gondolkodjék egy kicsit a mi problémáinkról. Ha csak egészen rövidke ideig fogja ezt megtenni — úgy nekünk máris nyert ügyünk van. És akkor a Wizo tényleg be fogja váltani programját, hogy a galuth zsidó asszonyait zsidó öntudatra ébressze.

A negyvenéves kongresszus

A Zürichben most összeült cionista kongresszus ötödik, az első kongresszust, éppen negyven éve tartották, 1897-ben, Baselen.

Összesen husz cionista kongresszus volt ezalatt a negyven év alatt, amelyekről az alábbiakban közlünk rövid történeti összefoglalást.

Az első kongresszust 1897 augusztus 29-től 31-ig tartottak Baselen. Összesen 197 kiküldött vett részt a megbeszéléseken, melyeknek korelnöke dr. Lippe volt. Az első nagy megnyitót beszédet Herzl tartotta, Max Nordau pedig a világ zsidóságának helyzetét ismertette. A kongresszus elnöksége: Herzl (elnök), Nordau (első alelnök), Salz (második alelnök), Pineles (harmadik alelnök). Titkárok: Ussischkin, Schmierer, Temkin, de Haas. Elnökségi tagok: Ehrenpreis rabbi, Mintz Schmierer és Wolfsohn voltak. Ez a kongresszus szögezte le a cionizmus célját, a klasszikussá vált bazeli programnak nevezett formában. Ezalkalommal mondatott ki a cionista világszervezet megalakítása is. Bécsi Akción-Komité alkult, melynek elnöke dr. Herzl, tagjai pedig: Schmierer, dr. O. Kokesch, dr. Mintz és Kremenitzky lettek.

A második kongresszus ugyancsak Bazelben volt, 1898 augusztus 28 és 31 között. Elnök: Herzl. Nordau ismét nagy referátumban ismerteti a zsidóság helyzetét és a mozgalom elmúlt évét. A Zsidó Gyarmatosítási bankot ez a kongresszus hozta létre.

A harmadik kongresszus 1899 augusztus 15 és 18 között volt megtartva ismét Baselen. Herzl az elnöki székéből számol be az eddigi eredményekről, a jeruzsálemi császári audienációról, amelytől oly sokat remétek a cionizmus eme korszakában, amikor a diplomáciai lépések sikerességétől tették függővé a mozgalom jövőjét. Ekkor alakult ki a „charter” fogalma, amelynek eléréséért később éveken keresztül harcolt Herzl. A mozgalom struktúrája új szintet kap egy ugynevezett szűkebb Akcións Komité alakításával, amelynek elnöke Herzl lett. Természetesen továbbra is működik a nagy Akcións Komité.

A negyedik kongresszust több mint 400 kiküldött alkotta, 1900-ban, Londonban. A századforduló első évében tartott kongresszus a realis megvalósításokkal foglalkozik. A Zsidó Nemzeti Alap elgondolása itt kap konkrét formát.

Az ötödik kongresszus helyétül, 1901-ben ismét csak Baselt választják. Megint Herzl elnököl, Nordau tartja a nagy referátumot. Ez alkalommal a kultur kérdések kerülnek előtérbe a élénk vita folyik egy Zsidó Főis-

kola megalakítása körül. Feltűnik Dr. Chajim Weizmann, mint a demokrata-cionista ellenzéki csoport vezetője. Végérvényesen kimondják a Zsidó Nemzeti Alap megalakulását s elhatározzák, hogy ezental csak két évenként tartanak kongresszust.

A hatodik kongresszuson, amelyet 1903 augusztusára hívtak össze Baselbe, napirendre kerül az Uganda terv. Izzó hangulatban vonulnak ki a tanácskozássokról azok akik az új tervet ellenzik (Zioné Zion). A kongresszus vizsgáló bizottságokat küld ki Palesztinába és Ugandába. Herzl zárószavai: „Száradjon el a jobb kezem ha elfeledlek Téged Jeruzsálem!”

A hetedik kongresszuson, Baselen, 1905 augusztusában zajlik le. A territorialisták kivonulnak a tanácskozássokról és kilépnek a Cionista Világszervezetből is. A szűkebb A. C. elnöke Wolfsohn lesz. Nordau emlékbeszédet tart Herzlről.

A nyolcadik kongresszuson, Hágában, 1907-ben, 329 kiküldött vesz részt. A sékel fizetők száma 100.263. — A kongresszus elnökei Wolfsohn és Max Nordau voltak. Harc a praktikus és teoretikus elképzelések hívei között.

A kilencedik kongresszust Hamburgban hívták össze 1909 decemberében. Elnökök ismét Wolfsohn és Nordau. Szervezeti kérdések kerülnek megvitatásra.

A tízedik kongresszus színhelye Basel. 1911 augusztusában zajlik le. Elles harcok a praktikus és a politikai cionizmus hívei között. A szűkebb A. C. tagjait választják Sokolowot. A Bécsben megtartott tizenegyedik kongresszus (1913) az utolsó békebeli találkozója a világ cionistáinak. Hatalmas ünneplések között zajlik le ez a kongresszus, amelyen több mint 500 kiküldött vesz részt. A jeruzsálemi egyetem létesítése kérdésében keletkezett vita összes hozzászólói héberül beszélnek. Dr. Weizmann felelősségteljes tisztséget kap, Wolfsohn megmarad a Nemzeti Alap vezetőjének. — Evék hoszu során keresztül nem lehetett ismét kongresszusra összehívni a cionistákat Európa különböző országaiból, a világháború miatt. Ezek az évek azonban korántsem terméketlenek, sőt a cionizmus történetében igen jelentős eseményektől tarkítottak. 1917 november 2. a Balfour deklaráció napja: 1917 december 9-én az angol csapatok bevonulnak Jeruzsálembe; 1920-ban, pedig a San Remo-i tanácsülés határoz a mandátum kérdésében. A Cionista Szervezet élén, az időközben megtartott londoni konferencia határozatának eredményeként ekkor már Weizmann áll

Majd nyolcszázézer sékel fizető 540 delegátusa gyűlt össze a háború után elsőnek megtartott tizenkettedik kongresszusra. A kongresszus színhelye Karlsbad. A prágai angol konzul hivatalosan megjelenti a kongresszuson s üdvözlő az egybegyűlt kiküldötteket. A nagy referátumokat Dr. Weizmann és Sokolow tartják. Elnökök Sokolow és Motzkin. Jabotinsky vezeti az ellenzéket, de az executivenak ő is tagja lesz.

Ugyancsak Karlsbadban tartják, 1923-ban a tizenharmadik kongresszust. Tárgyalnak a Jewish Agencyről, illetve annak kibővítéséről. Executiv tagok: Weizmann, Sokolow, Solowetschik, Cohen, Lipsky, Ruppín stb.

A tizenegyedik, Bécsben megtartott kongresszus (1925) meghosszabbítja az előző kongresszus által választott executiv megbízatását, a következő kongresszusig.

A tizenötödik kongresszuson (1927, Basel), erős ellentétek mutatkoznak, Weizmann elnök ké választása sem megy egészen simán, azonban az ellentétek dacára komoly munkákat telik a kongresszus ideje s a gyarmatosítási, valamint gazdasági és pénzügyi kérdések tizes megvizsgálása után a kongresszus sok érdemleges határozatot hoz.

Az 1929-ben megtartott zürichi tizenhatodik kongresszus a Jewish Agency kiszélesítése körüli harcoknak bélyegét viseli magán. Heves ellenzéki felszólalások dacára a kongresszus megszavazza a nemcionisták bevitelét a Jewish Agencybe.

A tizenhetedik kongresszuson kerül megválasztásra (1931, Basel) a Macdonald-level. A cionizmus végcéljáról folynak érdekes viták. Weizmann visszavonul, az evezutive elnöke Sokolow lesz.

A tizennyolcadik, Prágában megtartott kongresszus (1933) szomorú szenzációja az Arlosorov-ügy és a német zsidóság tragédiája. A németországi zsidó menekültek bevándorlási ügyének vezetője Weizmann lesz. Executiv tagok: Elnök: Sokolow, tagok: Ben Gurion, Kaplan, Locker, Schertok, Brodetsky, Jakobsohn, Lipsky, Grünbaum és Ruppín.

Luzernben, 1935 nyá-utóján zajlik le a tizenkilencedik kongresszus, melyre 1.200.000 sékelfizető megbízottjaként 489 kiküldött jön el. A revizionisták ezen a kongresszuson már nem vesznek részt. Az executiv élére Weizmann kerül, Sokolow díszelnök lesz. Az A. C. elnöke Ussischkin.

A huszadik kongresszus e héten nyílt meg 1.500.000 sékelfizető kiküldöttjével, de az egész világ zsidó és részben nemzsidó közvéleményének fokozott figyelmét meletti. Ez a jubiláris kongresszus a cionizmus sorsdöntően fontos órájában áll össze s tárgyalással éppen ezért különösen jelentőségteljesek.

Chaj, augusztus 7. Prágában meghalt K. Szanatóriumban dr. Erdélyi cionista. Ége, ötvenhat éves. Kesületes, dolgos munkás, meleg zsidó szíve energiákkal, amősségi életért áldozás áhitatával és kölködött „élete m. ideáljainkért, amely kesületes harcossá

Dr. Rosenfeld S hely melletti Ujfa szülőktől, akik talék fiaikat. Rosenfeld zervatív táborhoz reneszanszot is a ben tartásával aka Egyik megalapítsonnal és Patai J. egyetemen a Makkváron befejezte. Ilyen ügyvédi irodában már a lelnöke zsidó hitközségnek yatív körökkel megrettetni a cionig régenbe költözött vett a hitközségi hosszu ideig, mint men Szilágysehbba ta a mizráchit és kiterjedő mizrách E vidék Rosenfeld a népi mozgalmak 1934-ben Clujra jmegeb. Neumann özvegyét. Azóta a életben is élénk éfejtett ki: elnöke vevtség cluji bizott yicsoport elnöksé volt a zsidó világ gotatának. Mint a manyi tagja a Szleumán a templon dő Nemzeti Szöve

A makk-egészesében még fogfáj az elmúlt héten meg. Dr. Jakobi pított meg, amit zetének csak egy betegnek csak an rosszindulatu fekkell operálni. Szem on saját lábán és éjszaka meg rosszul érezte hacsakárja után, ba készült, vére mentse. Pájdalom ujabon vérátömles Salamon állapot anélkül, hogy es Pénteken délután tizennyolc könyv mondotta az ima két áraszt a mag minden világokor ámen. “Ezután a gon megjegyezte — Ma van E szent szombat le örök nyugalom.

Az agónia az reggel dr. Rosefian és mostoha vére dr. Friedfeld Szidónia és letett Rosenfeld Temetésé vas lesz a kolozsvár házából.

— Nagy légi liban. Londonból között nagy lég annak megállapást tudna kifejt támadnak.

— Nagy légi liban. Londonból között nagy lég annak megállapást tudna kifejt támadnak.

— Nagy légi liban. Londonból között nagy lég annak megállapást tudna kifejt támadnak.

HIREK

Meghalt dr. Rosenfeld Salamon

Új, augusztus 7. Szombaton, a hajnali órákban meghalt Kolozsváron, a Mátyás-szanaszatóriumban dr. Rosenfeld Salamon, az erdélyi cionista élet kimagasló egyénisége, ötvenhat éves korában. Telkes, becsületes, dolgos munkása volt a közügyeknek, meleg zsidó szívvvel, alkotó és istápoló energiákkal, amiket Cionért és a közösségi életért áldozott fel. A meggyőző és áhítatával és következettségével munkálkodott „élete minden napján“ népi ideáljainkért, amelyek immár egy drága, becsületes harcossal lettek szegényebbek.

Dr. Rosenfeld Salamon a Marosvásárhely melletti Újfalun született vallásos szülőktől, akik tanulási szellemben nevelték fiukat. Rosenfeld élete végéig a konzervatív táborhoz tartozott és a zsidó reneszanszot is a hagyományok tiszteltében tartásával akarta megoldva látni.

Egyik megalapítója volt Kahan Nissonnal és Patai Józseffel együtt a pesti egyetemen a Makkabeák. Miután Kolozsváron befejezte tanulmányait, Vásárhelyen ügyvédi irodát nyitott. 29 éves korában már alelnöke volt az ottani ortodox zsidó hitközségnek és igyekezett konzervatív körökkel megismertetni és megszerettetni a cion gondolatot. 1912-ben Szászrégenbe költözött, ahol élénk részt vett a hitközségi és a cionista életben, hosszú ideig, mint a hitközség elnöke. Innen Szilágycsehbe költözött, megalapította a mizráchit és az egész Szilágyságra kiterjedő mizráchi szervezetet létesítette. E vidék Rosenfeld Salamonnak köszönheti a népi mozgalmakba való bekapcsolódását. 1934-ben Clujra jött, ahol feleségül vette meg. Neumann Mór hitközségi alelnök özvegyét. Azóta a cluji cionista szervezeti életben is élénk és produktív működést fejtett ki: elnöke volt a zsidó nemzeti szövetség cluji bizottságának és tagja a helyi csoport elnökségének. Vezetőségi tagja volt a zsidó világkongresszus erdélyi tagozatának. Mint a Chevre Kadisa választmányi tagja a Szentegyet 100 éves jubileumán a templomban ő képviselte a Zsidó Nemzeti Szövetséget.

A makk-egészséges férfit, aki világleletemben még fogfájásról sem panaszkodott, az elmúlt héten gyomorfájdalmak lepték meg. Dr. Jakobi József gyomorrákok állapított meg, amit azonban a beteg környezetének csak egy-két tagjával közöltek. A betegnek csak annyit mondtottak, hogy rosszindulatú fekélye van és gyorsan meg kell operálni. Szerdán dr. Rosenfeld Salamon saját lábán ment be a szanaszatóriumba és éjszaka megoperálták. Csütörtökön rosszul érezte magát és Imre fia, aki hachsarája után, mint iparos Palesztinába készült, vért adta, hogy apját megmentse. Fájdalom ez sem használt és egy újabb vérátömlesztés sem. Dr. Rosenfeld Salamon állapota egyre rosszabbodott, anélkül, hogy eszméletét veszítette volna. Pénteken délután buzgón imádkozott és a tizennyolc könyörgés végén háromszor mondotta az ima befejező igéjét: „Aki békét áraszt a magasságban, áraszon békét minden világokon reánk és egész Izraelre, ámen.“ Ezután a körülállók felé halk hangon megjegyezte:

— Ma van El'ul első napja és holnap szent szombat lesz. A nyugalom napja, az örök nyugalom.

Az agónia az éjszaka következett és péntek délután meghalt. Szülein, özvegyén fia és mostoha fiain kívül gyászolják nővére dr. Fried Józsefné, született Rosenfeld Szidónia és Jungermann Emilné, született Rosenfeld Emma.

Temetése vasárnap délután két órakor lesz a kolozsvári ortodox Szentegyet szék házából.

— Nagy légi hadgyakorlatok lesznek Angliában. Londonból jelentik: Augusztus 9 és 11 között nagy légi hadgyakorlatok lesznek annak megállapítása végett, milyen ellenállást tudna kifejteni Anglia, ha légi uton meg támadnak.

— Többszörös rablójelkossággal gyanúsítják a brazilai hajón letartóztatott román állampolgárt. Bucurestiből jelentik: Ismeretes, hogy pár héttel ezelőtt a Paul Soares brazilai hajó fedélzetén titokzatos események játszódtak le, amelyek folytán letartóztatták Davianit román alattvalót. A hajó fedélzetén ugyanis eltűnt Pedro Beioni braziliai orvos, aki egy kabinban utazott Daviannal. 24 órával később eltűnt Daviani is, akit azután néhány nappal több elfogtak a francia-belga határon. Daviani dr beismerte, hogy Peroni kabinjában hármában szórakoztak egy hölgyvel. Adott pillanatban Peroni kiment és a hidról bevetette magát az óceánba. Ennek okát nem tudja mire vélni. A vizsgálat azonban kiderítette, hogy Daviani közönséges bűnöző, akit különböző más bűntettek miatt is köröznék. Allítólag megölte anyját, egy román barátját, sőt annak szeretőjét. A román rendőrség Bradescu felügyelőt Párisba küldte, hogy kieszakölje Daviant kiadatását.

— Epekő-, vesekő- és hólyagkőbeteg, valamint azok, akik húgysavas sók túlzott mennyiségben és kőszövetben szenvednek, a természetes „Ferenc József“ keserűviz használata által bélműködésük elrendezését, emésztésük előmozdítását és állapotuk javulását érhetik el. Az orvosok ajánlják.

— Megkönnyítik a fürdőjegyek használatát. Augusztus 6-1 kezdettel a CFR megszüntette azon kikötését, hogy a gyógy- és fürdőhelyek látogatóinak az 50 százalékos vasuti kedvezmény élvezése végett 8 napot kell az illető fürdőhelyen tölteniük. Nem szükséges ezentúl a kurtaxát sem kifizetni a jegyek lepecsételésekor.

— Morgan bankár Romániába látogat. Bucurestiből jelentik: Pierpont Morgan, az amerikai milliárdos ellátogat Bucurestibe, a Prahova-völgyébe és a feketetengeri román kikötőkre. Morgan yachtján fog Constantába érkezni.

— Orvosi hír. Dr. Silbermann Marcell fogorvos külföldi utjáról hazaérkezett és rendeléseit újra megkezdte P. Mihai Viteazul 40. a.

— Minden zsidó háznak. A napokban megjelent a cluji Boros papírkereskedés kiadásában egy nagyon csinos és elms összeállítású aluminumból készült Jahzeit tábla. Előnye, hogy nagyon kicsi területen elhelyezhető és egy diszkrét kegyelmes szobadisz, — ellentétben a régi papírból készült táblákkal, melyek nagyok, szakadnak és alapjában véve egy légyiszokkal teltet porfészek benyomását keitik.

A
Gólya palotából
Augusztus 1-én
elköltöztem
szembe a Regele Ferdinand 12 szám alá, a Farkas cipőüzlet melletti, uccai helyiségbe

Weisz Ernő
SZŐRME-SZÁLLÓ

— Tizennyolc és félóra alatt átrepülte az óceánt egy amerikai repülőgép. Newyorkból jelentik: A Clipper amerikai repülőgép leszállt Botwoodban a gép 18 óra 26 perc alatt repülte át az Atlanti óceánt.

Okvellen nézze meg

— Egy amerikai táncosnő rejtélyes eltűnése. Párisból jelentik: Egy fiatal amerikai táncosnő, aki nemrégiben nagynénjével együtt ideérkezett, eltűnt. Nagynénje levelet kapott, amelyben 500 dollár váltságdíjat követelnek érte. A levél szerint ellenkező esetben megölik a leányt. Az amerikai nagykövetség a rendőrség tudomására hozta az esetet, amely azonnal bevezette a nyomozást. Megállapítást nyert, hogy a táncosnő társaságában gyakran láttak egy fiatalembert, akit most keresnek. Nem lehet tudni, hogy ténylegesen emberrablókról, vagy egyszerű romantikus kalandról van szó.

„Ne tessék félni, nagysága, minden rendben van.”

„Jól van, Mária, holnap este visszatérünk.”

Kis ellenőrzés időről-időre nem árt. Sőt szükséges, mert minden szolgáló teljesíti kötelességét gazdája távollétében.

A telefon ebben az irányban is segíti. Mennyi nagy és kis szolgálót tesz, mennyi hasznát hajt ez a kis csodás készülék, amely számára tér és távolság nem létezik.

TELEFON
megbecsülhetetlen segítség
sürgős esetekben, a mindennapi életnek elengedhetetlen kelléke.

— Megjelent a Buletinul Săptămănii képes hetilap legújabb száma. Tartalmából csak a következőket emeljük ki: Milyen kormány jön, Párizsi világkiállítás, Mi a helium? A kín-japán konfliktus valódi okai, Gazdasági kémkedések. Ezenkívül főbb rovatok: sport, tudomány, sakk, mozi, regény, asszonyrovat valamint a lapban elhelyezett vásárlásra, grafológiára szóló kedvezményeket biztosító bonjai. A lap ára 10 lej, kapható az összes lapelárusító helyeken.

— Házasság. Szivesen látjuk rokonainkat, jóbarátainkat és üzletfeleinket gyermekeink Böske és Mórítz (Satu Mare, str. Cuza Voda 6) folyó hó 8-án délután 8 órakor tartandó esküvőjére. Feldmann József és neje.

— Házasság. Szivesen látjuk rokonainkat, jóbarátainkat és üzletfeleinket gyermekeink Olga és Jenő házunknál Satumaren (Col. Jacobini 15/a) folyó hó 10-én délután 5 órakor tartandó esküvőjére. M. k. é. h. Frenkel Jenő és neje.

— Házasság. Schmilovits Ani és Hirsch László Cluj folyó hó 15-én d. u. 4 órakor tartják esküvőjüket a Páris-uccai nagytemplom udvarán melyen rokonait és jó ismerőseiket szivesen látják. Minden külön értesítés helyett.

— Egy Stradivari hegedűre bukkantak Iasiban. Bucurestiből jelentik: Ismeretes, hogy Iasiban egy Stradivari hegedűt találtak egy gazda házában padlásán. A hegedű egy Nemețeanu nevű pascani diák tulajdona volt, akitől valószínűleg egy vándorcigány lopta el. A rendőrség bevezette a nyomozást.

6 éves csoda-énekes

— Hatszázmillió dollár kölcsön az egészségtelen amerikai épületek lebontására. Washingtonból jelentik: A szenátus 64 szavazattal 16 ellenében elfogadta azt a javaslatot, amely felhatalmazza a kormányt, hogy 3 év alatt 600 millió dollár értékű kincstári bontó bocsásson ki az egészségtelen épületek lebontására és helyükbe modern épületek építésére.

— A turisztikai hivatal elnöke Valcovban. Bucurestiből jelentik: Sergiu Dimitriu belügyminiszteri államtitkár és a Nemzeti Turisztika Hivatal elnöke Valcovban tartózkodik, ahonnan hétfőn reggel tér vissza a fővárosba.

— Orvosi hír. Dr. Sonnewirth Ferdinánd belgyógyász és röntgenorvos külföldi tanulmányutjáról hazaérkezett Rendel Str. Regina Maria 9. alatt. — Telefon 1924.

— Két héttel elhalasztódik a Bükk erdélyi gulyásnap. A Magyar Dolgozók Szövetsége kolozsvári kulturszakosztálya ezúton közli, hogy a vasárnapra, folyó hó 8-ra tervezett jótékonyocú gulyásnapot az esős időre való tekintettel augusztus 22-re halasztja el.

— Kánikula Franciaországban. Párisból jelentik: Franciaországban régen nem tapasztalt hőség van napok óta. Párisban árnyékban harminc fok Celsius fok, Rennes-ben harminckét fok, Toulouse-ban pedig harminchárom Celsius fokot mértek.

— Otelelesanu professzor elnököl a nemzetközi magánjogi kongresszuson. Hágából jelentik: A jogi kongresszus magánjogi tagozata Otelelesanu román professzor elnöke alatt ma megvitatta a szerződéselmélet új törekvéseinek problémáját. Otelelesanu az egyezmények szabadságának elvét hangoztatta, rámutatva arra, hogy az állami beavatkozás csak kivételes esetekben és valamely közérdek ki-elégítésében engedhető meg. Otelelesanu álláspontját a kongresszus magáévá tette.

Davila Moziban

— A kolozsvári Ferdinand-egyetem új szabályrendelete. A kolozsvári Ferdinand-egyetem bölcsészeti fakultásának új szabályrendelete megjelent a Hivatalos Lap legújabb számában.

UJ KELET Legújabb hírek

Franciaország is elismeri az abessziniai olasz hóditást

Fontos lépés az olasz-francia közeledés megteremtésére. Újból feszült a helyzet a benemavatkozási bizottságban

Cerutti olasz nagykövet és Chautemps francia miniszterelnök nagyfontosságú tanácskozásai

London, augusztus 8. A benemavatkozási albizottság ülésén lord Plymouth kijelentette, hogy a bizottság utolsó összejövetele óta számos megbeszélést folytatott különböző kormányok képviselőivel, annak megállapítása végett, vajjon a nehézségek kiküszöbölhető-e és található-e kiút a jelenlegi zsákutcából. Bár bizonyos javulás kétségelenül észlelhető, ez nem elegendő ahhoz, hogy az angol terv elfogadását közelebb vigye. Mindenesetre meg kell állapítani, hogy a bizottság tagjai egyöntetűen azon óhajuknak adtak kifejezést, hogy a szakadás lehetőleg elkerülendő. Lord Plymouth javasolta, hogy a megfigyelő tervre vonatkozólag kérjenek technikai jelentést, valamint tegyenek javaslatokat az ellenőrzési javaslat megjavítására vonatkozólag.

Nem változik a szovjet magatartása

Ezután Maiski szovjet követ szólalt fel, hangsúlyozva, hogy kormánya a legutóbbi ülés óta nem változtatta meg magatartását.

A szovjet Franco tábornoknak hadviselői félték való elismerését csak abban az esetben tehetné vizsgálat tárgyává, ha előzetesen az összes külföldi önkénteseket visszavonják.

Maiski azt a világos kérdést intézi a német, olasz és portugál kormányokhoz: készenállnak-e arra, hogy feltétel nélkül elfogadják a külföldi önkéntesek visszavonását. Ez a kérdés ugyanis az angol terv középpontjában áll és én választ várok erre a kérdésre.

Három kitérő válasz

Woermann német ügyvivő kijelenti, hogy Maiski beszéde nem áll összefüggésben a napirenden lévő kérdéssel. Az egyoldalú ellenőrzés, úgy ahogy azt ma alkalmazzák, nem folytatható a végtelenségig.

Mintreio portugál nagykövet megállapítja, hogy Maiski kérdése kívül esik az angol terv vitájának keretein. A portugál, német és olasz kormányok elvben magukévá tették az angol tervet a maga teljességében, míg a szovjet nem fogadta azt el.

Maiski ismételt megállapítja, hogy a német, olasz és portugál kormányok nem hajlandók világosan válaszolni az általa feltett kérdésre. Ez újabb megerősítése annak, hogy az illető kormányok nem akarják, hogy az önkénteseket eltávolítsák Spanyolországból.

Lord Plymouth a tagok felhatalmazását kéri, hogy a benemavatkozási albizottság munkálatait bizonytalan időre elnapolják.

Német vélemény

A német sajtó megállapítása szerint, mint Berlinből jelentik, a benemavatkozási bizottságban tegnap semmit sem érttek el, mert Oroszország nem akar lemondani negatív magatartásáról a hadviselési illetőleg. Mégis Anglia és Franciaország remélik, hogy sikerülni fog meggyőzni.

Chautemps és Cerutti tárgyalása

Párizs, aug. 8. Az Époque szerint a benemavatkozási bizottságban tegnap történeteket nem szabad a létszám szerint megítélni, hanem a szándékot kell alapul venni és e te-

kintben enyhülés állapítható meg az orosz-angol közeledés folytán. Egyik kormány sem akar végzetes csapást mérni.

Az Echo de Paris szerint tegnap legfontosabb eseménye a Cerutti-Chautemps megbeszélés volt. Az olasz nagykövet közölte, hogy Olaszország közeledést akar Franciaországgal is. Franciaország hajlandó elismerni Abesszinia meghódítását Genfben — jelentette ki Chautemps — a lap értesülései szerint, ha az olasz csapatokat eltávolítják a Baleari-szigetektől és szabad közlekedést biztosítanak számára a Földközi-tengeren, továbbá gyakorlatilag alkalmazzák a Mussolini-Laval meg egyeztetést Tuniszra és az abesszin hinterlandra vonatkozólag. Végül pedig Olaszország lemond az arab világban kiejtett militáns fasiszta po-

litikájáról és tekintettel lesz Franciaország abessziniai érdekeire.

Lengyelország és a locarnói értekezlet

London, aug. 7. Az angol kormány által a locarnói hatalmakhoz intézett legutóbbi jegyzékre válaszolva, Lengyelország emlékeztette Angliát, hogy édekelve van ebben a kérdésben főleg a locarnói szerződés függelőinek megújítását illetőleg. Lengyelország elvárja, hogy érdekei megvédessenek a jövőbeni tárgyalások során. Nagybritannia válaszában kifejtette, hogy Lengyelország nyugodjon meg, mert érdekeit szem előtt fogják tartani.

London, aug. 7. Sir Eric Drummond római angol nagykövetet haza várják, hogy jelentést tegyen a Chamberlain-Mussolini levélváltást követő tárgyalásairól.

Állandóan bombázzák a külföldi hajókat a felkelők repülőgépei

Bomba érte Madridban a pápai nunciátus épületét

Gibraltár, augusztus 7. A Monghioja olasz hajót bombázó repülőgépek Ca-tagóna irányból jöttek és állítólag holland gépek voltak. Az olasz hajó kapitányát súlyosan megsebesítették a hajót ért bombák. Ismeretlen repülőgépek bombát dobtak a British Corporal nevű angol hajóra. E gy tengerész súlyosan megsebesült. Végül megkísérelték a Djébel Amour francia hajó bombázását is, ez azonban sikertelen volt. A repülőgépek egy ideig keringtek a President Daviaz francia hajó fölött, de nem támadták meg. A Mong-

hioja olasz hajó erősen megongálódott a bombázások következtében.

Madrid, augusztus 7. A Havas távirati iroda jelenti, hogy a mai bombázások folyamán több bomba eltalálta a pápai nunciatura épületét, a nunciatura titkárait megölték a bombák.

Naval-Carnero, augusztus 7. (Rador). A Havas jelentése szerint Franco tábornok egészségügyi szolgálatáa tegnap állítólag 8000 köztársasági katona hulláját temette el, akik a brunetei harcokban estek el.

Negyvenmillió főnyi hadsereget akar toborozni Kína a Japán elleni védekezésre

Lemond a japán kormány? Kína legyver-megrendelése

A japán-kínai konfliktus egyre veszedelmesebb méreteket ölt, ami magától olyan arányúvá, hogy az általános távolkeleti háborút is kirobbanthatja. Egyébként Japánban súlyos bonyodalmakra vezetett a kormány erőteljesen háborús politikája. Katonai és pénzügyi körök között ugyanis nézeteltérés merült fel, ami annyira kiéleződött, hogy megingathatja a kormány helyzetét.

Kína Amerikától sok fegyvert rendelt

Ezzel szemben Kínában nagyarányú előkészületek folynak a védelemre. A Washingtonból érkező jelentés szerint az Egyesült Államok július folyamán nagymennyiségű fegyvert és lőszer szállított Kínának. 293 ezer dollár értékben repülőgépeket, 17 ezer dollárért puskákat és revolvereket és egymillió dollárért más hadianyagokat szerzett be. A Nankingi kormány ugyanakkor hatalmas kampányt szervez a minél nagyobb méretű sorozás érdekében. A kormány röpirataiban rámutat arra, hogy 40 millió főnyi hadsereget lehetne teremteni, ami sikerrel állna ellen minden kívülről jövő támadásnak.

Harcias Kínában a hangulat

Ebben a harcias szellemben hangzott el Feng-Ju-Sziang tábornok, a kínai haderők helyettes parancsnokának nyilatkozata is,

aki hangsúlyozta is,

ha Kínának nem adják vissza a bitort területet, nem áll előtte más ut, minthogy végig folytassa a harcot.

Az egész kínai népet mozgósítani lehet. Kínának 450 millió lakosa van. A japánok most 28 hadosztályt szállítanak Észak-Kínába, de ennek ellenére Japán nem legyőzhetetlen. Egységesen és harcra készen győzedelmesen kerülhetünk ki a háborúból.

Mint Nankingből jelentik az utóbbi napok eseményei meglehetősen a hadi előkészületeket. Pekingből Japánba szállították el a japán asszonyokat és gyermekeket. A Domej ügynökség sanghai jelentése szerint a Jang-Cse folyam vidékén a japánok elmenekültek, mert mészárlásoktól tartanak. Hang-Keu-ból kapott jelentés szerint a japán egyezményes területeket Kína csapatai vették körül és szigorú bojkott alá helyezték a japán árukat. A kínaiak kivágták azokat a fákat, amely a japán koncesszió határvonalát jelezték és helyükre ágyukat meg gépfegyvereket állítottak fel. Egy kínai tiszt jelentette, hogy a hadsereg egy órában belül eltűnő foglalná a japán koncessziót.

Észak-Kínában hozzávetőleges számítás szerint 30 ezer japán és 200 ezer kínai áll szemben egymással.

Szörme-szükségletét
most olcsóbban szerezheti be

WEISZ TIBOR

szörmeszalónjában CLUJ,
Cal. Reg. Ferdinand 11. I. em.

Golya-palota

Még megmenthető a japán-kínai béke

Sanghai, augusztus 7. A német kabalai instruktor hiábavaló visszahívásának híre nem lepte meg a kínai politikai köröket, amelyek el voltak készülve arra, hogy a német-japán antikommunista egyezmény megkötése befolyásolja Kína és Németország közötti barátságos kapcsolatokat.

Kawagoe, sanghai japán nagykövet hosszas tiensini tartózkodás után visszerkezett állomási helyére. A kínai államférfiak tervezett megbeszélései a béke megmentésére szolgáló utolsó alkalmnak tekintik. Kawagoe kijelentette újságírók előtt, hogy az észak-kínai helyzet nagyon súlyos, de még nem adta fel a reményt, hogy a konfliktus békésen megoldható lesz.

Jogi disz doktor lesz lorga

Bucuresti, augusztus 7. Antonescu bucaresti jogikari dékán már megtette az összes előkészületeket arra, hogy Jorgát a fakultás disz doktorává avassák. Az innepélyes avatás az új egyetemi épület avatása alkalmával fog megtörténni.

Ismeretlen repülőgépek bombáztak egy olasz hajót

Algir, augusztus 7. Franco Solare, a Mongola hajó olasz parancsnoka meghalt. A kapitány akkor sebesült meg, midőn hajóját ismeretlen repülőgépek bombázták. A bombázásnál megsebesült Bruin holland megfigyelő is.

Növelik az angol szárazföldi hadsereget

London, augusztus 7. Hoare Belisha angol birodalmi belügyminiszter beszédek tartott és kijelentette, hogy intézkedések történtek a szárazföldi hadsereg szélesebb arányú sorozásának dolgában. A katonáknak megadják azt a lehetőséget, hogy a rendes szolgálati idő letelte után is a hadsereg kötelékében maradjanak. Az altiszteknek nyugdíjakat biztosítanak.

Két német újságíró kiutasítottak Angliából

Berlin, aug. 8. Az angol lapok ma reggel jelentették, hogy Crome Wreder és Frolanger német újságírókat az angol kormány kiutasította Angliából. A német kormány nem tiltotta az intézkedés kínos meglepetését. Miután azonban az angol kormány közölte, hogy a két állam közötti jogviszony érdekében a fentebbi újságírók angliai tartózkodást nem kívánatosnak tartja, a német kormány magától érthetően alkalmazkodik ehhez.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó Rt.
Székhely: Cluj, Strada Baros L. Pop 26.
Telefonszám: 18-80.

CENZURAT

Érték: 12.
Készítők: E.
No. 2247

16. Telefon
Havonta
Érték: 600.
Készítők: E.
Készítők: E.
Készítők: E.
Készítők: E.
Készítők: E.
Készítők: E.
Készítők: E.
Készítők: E.
Készítők: E.

Weizmann
pozéja után
resszus elnö
Feszül
végég Weiz
Ussiskin. —
mel hallgatt
szus, hanem
dói és bizo
dog volnék,
mondott alá
nék hozzá.
népemmél s
mondani, am
amit akarok.
— Weizma
utóbbi husz
netét, de csa
triumnak. N
amely az ő v
ta, sok mind
hallgatta a
amelyeket a
zott nekünk.
ket utunkba
szándékok ve
ta, az élet a
most, mint
uton járt.
— Amikor
cirim elnöke
mondottam a
nak, hogy az
és azt nekün
Weizmann ez
az orosz zsid
szemben biza
resszuson vá
akadályokat,
utunkba görd
ra nézve, hog
állapotból. W
a tények, am
nek a valósá
magává a k
— En akk
Azóta tizenné
szőr mondotta
zó előkelő te
se-ét az adm
nem elég. Tov
sel.
Az ő
— En részer
zetben, hogy
és a londoni
között külön
ilyen megkül
volna, mi ser
királyi bizott
élesebb vádir
tés olvasásán
Németország
német városb
bott egy zsid
kő nem az ő
resztény üzlet
A bíróság a
ítéletében a z
hogy a kár s
vádolt nem

MI MÁST NEM VESZÜNK!
mondják az orvosok és a hozzátérők, mint
a Brilliant és Luxus

tehát a legfinomabbat és legmegbízhatóbbat